

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 11. De peccato simoniæ vniuerse,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

CAPVT XI.

De peccato simonia vniuerse.

SVMMARIVM

- 108 Tractantes de simonia.
- 109 De nomine simonia.
- 110 Definitio simoniae, indicans tres condiciones ad eam requisitas; & quae voluntas requiratur ad eandem.
- 111 Quae res spirituales aut spiritualibus annexa conferantur materiae simoniae.
- 112 Non est simonia, a. res & scientias naturales docere pro pecunia.
- 113 Solutio eorum quae obici possunt in contrarium.
- 114 Spirituale dicitur, tum per essentiam, tum per causam, tum per effectum.
- 115 Annexum spirituale dicitur, tum antecedenter, tum concomitantem consequenter.
- 116 Varietas rerum quae spiritualibus annexa sunt.
- 117 Regulae aliquot notandae ad iudicandum quando committatur simonia.
- 118 De accipitis in sustentationem per eum qui spiritualia exercet.
- 119 Quae operas sua locare possit exercens spiritualia.
- 120 Documenta notanda ad iudicandum quae ratione committatur simonia.
- 121 Duo requiruntur ad venditionem & emptionem, quae committatur simonia.
- 122 Non committatur simonia, dando pure spirituale pro pure spirituale.
- 123 Aliquit modi quibus sine simonia dari potest temporale pro spirituale.
- 124 Quatenus sine simonia detur temporale pro spirituale ad redimendam venditionem.
- 125 Redemptio iusta vexationis, quae temporale datur pro spirituale, non est licita.
- 126 Praeuenire iniustam vexationem aperte futuram quando sit licitum.
- 127 Non licet praeveneri certo iniustam; nec eam de qua constat, an iniusta sit vel iniusta.
- 128 Pretium in redemptionem vexationis accipiens, quando in eo committatur simonia.
- 129 Redemptio vexationis, cum spirituale non habet annexum temporale conditum, quomodo excusetur a labe simoniae.
- 130 Vexatus per se, cum habet ius ad aliam certum, potest vexationem sine simonia redimere.
- 131 Secus si ideo molestetur, quod habeat incertum.
- 132 An necesse sit prius recurrere ad Superiorem, quam vti redemptione vexationis.
- 133 De redemptione vexationis, qua Ecclesiae proficitur indignis, quid sit tenendum.
- 134 De consuetudine accipiendi temporale pro spirituale.
- 135 Eam non excuset pactum praecedens exhibitionem spirituale.
- 136 Excusare autem potest exactorem temporale, post exhibitionem spirituale.
- 137 Qualiter exactio temporalis pro spirituale cobonestur per consuetudinem.
- 138 Committitur simonia dato spirituale in compensationem obsequii pecunia estimabile.
- 139 De ratione qua potest sine simonia, Praelato obsequium exhiberi ad obtinendum ab ipso Ecclesiasticum beneficium.
- 140 Quae ratione sit, aut non sit simonia dato beneficium, pro obsequio exhibito, aut exhibendo in Ecclesia veritatem.
- 141 Quando sit simonia vel non sit dare spirituale ob munus a lingua, praesertim.
- 142 Dare beneficium principa'iter ob solas preces, aut favorem humanum, quodnam peccatum sit, si non sit simonia.
- 143 Non est simonia conferre alicui beneficium ratione consanguinitatis.
- 144 Quale peccatum sit tali ratione conferre digno.
- 145 Non est simonia ob metum conferre beneficium, nisi collatio resolvetur in commodum temporale.
- 146 Simoniacum est sponsione deponere spirituale contra temporale.

- 147 Simoniacum committitur in tuo dante pecuniam alteri ea lege, ut sibi conferat beneficium.
- 148 Trias requisitae ad transactionem; & quod haec sit simoniaca quando per eam temporale pro spirituale remittitur aut retinetur.
- 149 Quod non sit, quando spirituale pro spirituale remittitur aut retinetur.
- 150 Nisi vnum sit mere spirituale, & alterum annexum spirituale, aut vnum sit annexum spirituale antecedenter, & alterum consequenter.
- 151 Quando in transactione committatur simonia, per pecuniam compensando excessum, quo vnum ex eis super quibus transigitur superat alterum.
- 152 Dare aliquid alteri estimabile pecunia, ad ipsum inuitandum ad vsum spirituale, non est simoniacum.
- 153 Diuisio simoniae in mentalem, conventionalem, & realem.
- 154 Alia diuisio in prohibitam iure naturali, & prohibitam iure canonico.
- 155 Tres modi quibus contingit simonia pure positiva.
- 156 Responsio quae fundamentum Durandi existimant nullam dare simoniam positam.
- 157 Notanda praxi de simonia confidentiali.
- 158 Talis datur, tum naturalis, seu iure naturali prohibita: tum positiva, seu prohibita iure canonico.
- 159 De Bulla à Pio quinto aduersus talemluam edita.
- 160 Duae reliquae diuisiones simoniae.
- 161 Simonia peccatum est de se mortale gravissimum.
- 162 Rationem habeat tum auaritia, tum iniustitia, tum peccati contra charitatem.
- 163 Item quae rationem sacrilege irreligiositatis.
- 164 Quomodo repugnet simonia iuri tum naturali, tum positivo; tam diuino quam humano.
- 165 Quae ignorantia excuset à peccato simoniae.
- 166 Quomodo materia paruitas ab eodem excuset vel non excuset.
- 167 De difficultate, An necessitas ab ea excuset: diuisa Doctorum sententia.
- 168 In extrema necessitate circa spiritualia vexatus iniuste, quando possit vexationem redimere dato aliquo temporale; & quando possit.
- 169 Quomodo sine simonia vigente extrema aut gravis necessitate, dari possit temporale ad consequendum spirituale.

DE simonia agitur in iure Canonico causa prima ferretotam: & in reliquis eiusdem iuris libris, titulo Desimonia: & pariter à Canonistis. Item quae à Summulariis in verb. Simonia: à Theologis praeterea in 4. dist. 25 à D. Thoma & interpretibus ipsius 2. à. qu. 100. à D. Anton. 2. parte tit. 1. cap. 4. & 5. ab Adriano in quodlibeto nono à Caiet. in 2. tom. opusculi tract. à Soto in libro 9. De iust. & iure quae 5. 6. 7. & 8. à Francisco à Victor. in relect. De simonia, ab Alphonsio à Castro aduersus haereses, verbo Simonia: à Nauarr. in Enchir. cap. 23. à nu. 99. & pluribus aliis recentioribus inter quos nouissime illius explicationem fuisse persecutus est Franciscus Suarez, in opere de virtute religionis, tractatu tertio, libro quarto. Quae autem vniuerse pertinent ad rationem iudicandi de illius malitia, complectemur aliquot questionum explicatione, quibus subiiciemus pertinentia, tum ad poenas, quae ob eam incurruntur: tum ad varias species seu modos.

QVASTIO I.

Quid sit simonia.

QVod attinet ad quid nominis: dicta est simonia à Simone mago, qui primus commisit hoc peccatum in noua lege (Act. 8.) volendo non tantum emere, sed etiam posse vendere donum Dei, ut declaratur in cap. Saluator 11. quae 3. Saepe etiam in iure canonico, vt i. quae 1. cap. 3. 4. 5. & 11. dicitur simoniaca haeresis, non quod simonia natura sua sit haeresis, aut semper cum haeresi communcta: sed quod in illo suo auctore Simone Mago coniuncta fuerit cum haeresi: quod quidem ipse existimauit (vt illi in cit. cap. 8. D. Petrus exprobat) donum Dei pecunia possideri. Quam haeresim D. Gregorius relatus in cap. Cum liqueat, 1. quae 1. ait ante omnes radice pestifera fuisse repleta. Accedit, quod vt habet in cit. quae 1.

quæst. 100. art. 1. ad 1. D. Thomas, simoniacus factio hæresim hoc nomine proficitur, quod agat perinde ac si existimaret se dominum esse doni spiritualis: vt pote illud vendens, alienansive à se. pro pecunia. Id enim hæreticum est. Quamquam tamen, de hæresi, talis damnandus non est: nisi reuera intellectu credat rei spiritualis dominium pro pecunia acquiri, & in alium transferri posse: ad instar rerum venialium: cum non nisi Spiritui sancto illa sit accepta ferenda. Videri potest Suarez in memorato lib. 4. sub initium.

110. Quod ad in: ad quid rei: illud tam Theologi quam Canonistæ, cum D. Thom. in eod. art. 1. & cum glossa ad initium primæ causæ, explicant hac definitione, Symonia est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Per quam definitionem indicantur tria necessaria vt simonia committatur. Primum est voluntas studiosa, vbi voluntatem accipere pro voluntatis actu, qui solus peccatum est. Et adverte eum nō modo cū actu externo coniunctum, sed etiam sine illo posse ad rationem simoniæ sufficere, vt communiter (contra glossam ad cap. Confutere, verbo Voluerunt: & ad cap. finale, verbo Affectu, De simonia) Theologi docent ex eo, quod aliqui ne ipse quidem Simon Magus fuisset simoniacus: quia illius voluntas emendi fuit sine actu externo, cum D. Petrus nihil ab ipso acceperit. Quamquam ex Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 100. dici potest glossam citatam nihil significare aliud, quam quod sola deliberata voluntas, vendendi aut emendi rem spiritalem, non sit simonia, quam puniat Ecclesia, que de externis tantum iudicat. Nam Canonistæ communiter de simonia tractant tantum in ordine ad forum externum, in quo non puniuntur internæ voluntates peccandi nisi ad actum vbiue externum peruenient.

Quod vero additur studiosi, intellige non quod ad simoniam requiratur vt ex studio, id est, ex malitia, vel de industria, ac dedita opera, facta sit emptio, vel venditio rei spiritualis, sed quod facta sit ex deliberatione (sine qua peccati rationem non haberes) ita ut studiosa voluntas idem sit, ac actus voluntatis deliberatus. Colliges vero ex hac conditione nō committi simoniam, cum aliquid spirituale emitur, aut venditur ex ignorantia probabilis, nec item quādo quis promittit se aliquid temporale daturum pro re spirituali (quod aliqui ad simoniam suffi. eret ex cap. cum essent, De simonia.) si non habeat voluntatem præstandi promissum. Nam, vt recte notat Caier. in cit. tract. 9. quæst. 2. vbi deest emendi voluntas, ibi secundum veritatem emptio non est. Atque in eo casu, sicut deest voluntas præstandi, ita secundum veritatem deest voluntas emendi, tantumque adeest voluntas faciendi fraudē.

Secundum necessarium vt simonia committatur, est res spiritualis, vel annexa spirituali, quæ constituitur materia circa quam simonia ipsa committitur, in sequenti quæst. consideranda. Tertium est emptio, & venditio: quo nomine intelligitur omnis contractus non gratuitus, seu factus interueniente pretio aliquo, vel re pretio æstimabili: ita ut eo comprehendatur omnis transactio, permutatio, locatio, nominatio præsentatio, electio, confirmatio, renunciatio, remissio, & missio in possessionem, itemque ommissio eius generis, cuius est illa, qua quis pretio recepto omittit aliquem ordinare vel absolueri, vel eligere, vt colligitur ex cap. Nemo, De simonia: & ibidem ad verbum Celest. glossa colligit. Quoniam autem tertium illud, modum ac rationem continet, qua simonia committitur, vt plenius intelligatur, tractabitur tertia sequens quæstio.

QVÆSTIO. II.

Quænam sit materia simoniæ.

111. Materiam simoniæ, seu id in quo simonia committitur, esse rem spiritalem, aut spirituali annexam omnes admittere annotat Franciscus à Vict. in 1. parte relect. De simonia num. 3. Idque merito, vt ipse probat per illud A. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. Pro pleniore autem intelligentia, notandum est primo, nomen quidem Spiritus, à quo dicitur spiritualis appellatio, late patere iuxta tradita eundem auctorem in seq. n. 4. & Nauar. in Enchir. cap. 23. n. 99. ac Sorum li. 9. Diu. iust. & iure q. 147. §. art. 1. p. 19. 2. sed rem spiritalem hic specialiter sumi, vt à Spiritu sancto appellatio-

nem accipit, prout Caier. in notat in verbo Simonia sub initium: vt idem sit, ac res quæ haberi non potest naturæ viribus, sed Spiritu sancti dono. De qua illud Math. 10. Gratis accepistis, gratis date, aptissime intelligitur: præsertim cum A. 8. Simon Magus à quo simonia est nominata in eo peccauerit, quod voluerit emere donum Spiritu sancti. Et in veteri Testamento, vbi cumque reprehenditur emptio, & venditio, agatur de aliquo spirituali; vt Numer. 22. ver. 23. & 2. Petri 2. versu 16. quod Balaam pro spiritu prophetico accipere voluerit pretium à Balac rege Moabitarum: & 3. Reg. cap. 13. in fine, quod Ieroboam pro authoritate Sacerdotali, pretium acceperit, & 4. Regum cap. 5. Giezi munera acceperit pro gratia sanitatis. Quæ omnia sunt spiritualia, eo modo quo dicimus.

Atque hinc sequitur ad dubitationem, sitne simonia accipere pretium pro tradenda, aut docenda naturali arte vel scientia (de qua in vtramque partem auctores referunt à Vict. in seq. num. 5. & Sotus in citata pag. 2. quamque late tractat Suarez in memorato lib. 4. cap. 8.) sequitur inquam, respondendum esse negatiue, vt iidem & Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 100. respondent: quia scientiæ, & artes naturales quamuis gignantur in nobis dono Dei, tamen vsu & exercitio nostro acquiruntur interueniente generali Dei concursu. Immo quantumuis speciali Dei miraculo eas quis obtinisset, non committeret simoniam; quia per accidens est, quod illæ taliter acquirantur; nec id impedit quin eiusdem speciei sint cum aliis scientiis & artibus, quæ nostro labore acquiruntur: sicut quod Adam fuerit creatus à Deo, non impediuit quin fuerit eiusdem speciei cum Abel, qui genitus est ab ipso. Et certe si quis per miraculum à Deo accepisset vires corporis ad portandum vel aliud faciendum: sine simonia liciteque posset accipere pretium pro portando, vel faciendo illud aliud. A pari ergo poterit quis pro docenda naturali scientia, etiam per miraculum acquisita, pretium accipere, quantumuis sit Theologia; cum & ipsa numeretur inter naturales scientias, quæ labore & doctrina comparantur.

113. Quod autem in contrarium afferri potest ex cap. 1. & 2. de magistrali illicitum esse pro docendo, aut pro licentia docendi alicui data, pretium exigere; referendum est ad eos qui tenentur gratis docere, quia illis ea de causa attributum est Ecclesiasticum beneficium, aut aliud salarium sufficiens; atque ad eos, qui pro danda licentia docendi; prætextu sui officij aliquod pretium non debitum extorquent ab inuito: quod peccatum est non simoniæ, sed concussionis, quemadmodum notant in verbo Magister, Angelus, num. 15. & Tabiena num. 11. ac Sylu. in verbo Doctor quæst. 11. Illud præterea Proverb. 23. Veritatem eme, & noli vendere sapientiam, & doctrinam: non indicat simoniam, aut aliud peccati esse, docere pretio, cum suadeat veritatem emere, sed sapientiam & doctrinam pluri esse faciendam quamuis pecunia.

114. Notandū secundo, spirituale dici tripliciter: primo per essentiam; prout dicuntur: tum gratia qua Deo grati sumus: tum virtutes supernaturales, vt fides, spes, charitas, & aliæ diuinitus infusæ: tum Spiritu sancti dona: vt prophetia, gratia sanitatum, & cætera quæ Apost. commemorat in priori ad Corinth. cap. 12. & quæ dici solent gratiæ gratis data: tum demum characteres, qui in annua quorundam Sacramentorum susceptione imprimuntur. Secundo, dici spirituale per causam: nempe quia est causa gratiæ & virtutum supernaturalium, sicut sunt omnia Sacramenta instituta à Christo in noua lege. Tertio, dici spirituale per effectum: vt dicantur omnes actus & officia quæ exi. centur potestate supernaturali: vt prophetare, facere miracula, ex. omunicare, suspendere, absolueri à censuris, aut à peccatis, & quemcumque actum Sacramenti à Christo instituti exercere, ac etiam dispensare in votis.

115. Notandum est tertio, annexum spirituali (quo nomine significatur res natura sua temporalis, sed coniuncta cum eare spirituali de qua nobis sermonem hic esse præmonimus) dici quoque tripliciter: nimirum antecedenter, concomitantem, & consequenter. Dicitur autem antecedenter spirituali annexum, quod ad spirituale requiritur, tanquā præuium & dispositio: vt ius nominandi & præsentandi Clericum promovendū ad beneficium, & dignitatem Eccl. siasti am:

item Calices consecrati, altaria, templa, vestes benedictæ, quæ ut dispositiones quædam requiruntur ad actus sacramentales; item ius quod Christianus habet ut sepeliatur in Ecclesiâ; & ut particeps sit precum Ecclesiæ, quæ sunt pro mortuis. Dicitur vero comitanter annexum spirituali, quod comitatur ipsum spirituale: vt labor corporis, quem Ecclesiasticus suscipit in exercendo aliquo actu Sacramentali; talis enim comitatur sacramentum, cum huius administratio illum omnino exigit. Dicitur demum consequenter annexum spirituali, quod requirit vt in recipiente præcedat aliquid spirituale: sicut ius habendi beneficium, vel exigendi decimas, oblationes, & similia: ius conuocandi, requirit Ordinem in eo qui id ipsum ius habet.

116.

Notandum est quarto, inter ea quæ annexa sunt spiritualibus, nonnulla esse iura quædam, in personis residètia: vt potestates quas aliqui habent nominandi, præsentandi, aut confirmandi Clericos promouendos ad beneficia Ecclesiastica. Alia vero esse actus & officia, quæ ex prædictis iuribus oriuntur: puta nominare, præsentare, &c. Alia demum esse res quasdam: sicut sunt aqua vel candelæ benedictæ, reliquiæ Sanctorum, calices, altaria, & alia id genus res: quarum nonnullæ dicuntur benedictæ quæ verbis tantum, *cetera quædam eorum formula præscripta ab Ecclesiâ*, benediciuntur: vt aqua, fructus terræ, vestes, candelæ. Nonnullæ autem dicuntur consecratæ: quæ præter benedictionem quæ fit verbis, habent etiam aliquam vñctionem ex oleo benedicto, seu chrismate factam: vt calices, altaria, & similia. Quam benedictionis aut consecrationis formam ipsos amittunt, cum ita dissoluantur ac vastantur, vt amplius seruire nequeant ad illos vsus sacros ad quos sunt benedictæ vel consecratæ. Alia autem res Ecclesiasticæ, quæ nullam habent benedictionem, vel consecrationem, ex Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 99. *versa Ex quo*, non censentur annexæ spiritualibus sufficienter ad committendam in eis simoniam: quamuis dicantur sacra hoc sensu; quod vel seruiant ad sustentationem aut aliam necessitatem sacrorum ministrorum, vel ad ornatum Ecclesiæ, vt fructus beneficiorum iam collecti, ac panis, vinum, & animalia, aliaque huiusmodi quæ solent Ecclesiasticis officii à fidelibus, pietatis studio. Item libri, vtrecoli, aulæ, candelabra, & huiusmodi alia, quæ destinata sunt vsibus Ecclesiæ, & ideo sacra dicuntur; illaque furando sacrilegium quidem committitur, non tamen simonia.

Præter hæc autem ad iudicandum qua in re committatur simonia, obseruandæ sunt aliquot regulæ, quæ in verbo Simonia à Caiet. & ab Armilla traduntur: in quibus præsupponendum est simoniam committi, id vendendo & emendo, quod nec vendi, nec emi de se potest: sed vt gratis à Deo acceptum, gratis dari debet. iuxta illud Math. 10. *Gratis accepistis, gratis date*. quo simonia ipsa à Christo prohibetur.

Regula iudicandi quæ in re simonia committatur.

117.

Prima igitur est: Res pure spiritualis nullo modo emi vel vendi potest. Hæc patet ex memorata Christi prohibitione.

Secunda est: Nulla res ex spirituali & corporali mixta emi vel vendi potest ex parte illa, quæ spiritualis est, quantumcumque spiritualitas sit modica. Ex ea parte vero qua corporalis est, vendi quidem, & emi aliquando potest (prout sequens regula declarabit) non tamen maiori pretio, ratione spiritualitatis annexæ: vt calix consecratus vendi quidem potest, non tamen plurius quam si non esset consecratus. Hæc (*quam expresserunt tum Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 99. in fine, tum Sotus lib. 9. De iust. & iure in fine quest. quintæ*) priori ex parte ex eadem Christi prohibitione: ex posteriori parte vero, satis patere potest ex duabus sequentibus regulis.

Tertia est: Nulla res ex spirituali & corporali mixta vendi, vel emi potest absolute, si spirituale in ea sit principale, & corporale sit accessorium: prout labor corporalis accessorius est celebrationi Missæ, prædicationi Euangelij, & collationi Ordinum.

Quarta est: Si in re mixta dicto modo, corporale contra, sit principale, & spirituale sit accessorium (vt contingit in rebus sacris) ea vendi ac emi absolute potest: nisi iudice po-

situo prohibeatur. Cuius vtriusque regulæ idem est fundamentum: nempe quod congruat, accessorium sequi naturam principale, ex regula 4. iuris, in 6. Quo fit, vt quando principale vendi & emi non potest, nec etiam mixtum possit absolute: & contra quando principale vendi emique potest, possit etiam absolute & mixtum: siquidem vnum quodque cum absolute tractatur, debet secundum suum principale iudicari: vt inductione confirmat Caiet. in verbo Simonia, regula 2. Cum enim tractatur de homine, tractatur prout est rationalis: & cum de naue, prout est artificialis: & de Episcopo, prout est pastor ouium. Sic ergo quia pure spirituale vendi non potest, ita nec ex eo principaliter compositum, potest absolute: prout habet tertia regula: item sicut corporale vendi potest, ita & absolute potest principaliter ex eo compositum, quemadmodum 4. regula præscribit.

Quinta regula est: Si pendium sustentationis exercitium spiritualia, licitum est & velle & accipere: Hæc est D. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 2. & 3. aperteque probatur per illud Domini Matth. 10. *Dignus est operarius cibo suo*: & per illud prioris ad Corinth. 9. *Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat; & illud prioris ad Timoth. 5. Qui bene præsumit presbyteri, duplici honore digni habeantur*: vbi glossa ex D. August. habet, *Accipiant sustentationem necessitatis à populo, & mercedem dispensationis à Domino*. Et certe ea in re non committi simoniam ratio conuincit: quia id non est spiritualia vendere, seu pro eis pretium accipere: sed est velle habere necessaria ad vitam corporalem, sine qua non potest quis spiritualia exercere; adeo ex exercenti ea, iure naturæ debeantur necessaria ad vitæ sustentationem.

Sustentationis autem nomine hic intellige non tantum cibum & potum: sed etiam quodecumque necessarium ad victum, siue suum siue suorum, id est, eorum quorum cura illi incumbit: quia non tenetur mendicare pro ipsorum sustentatione.

Locum habet vero proposita regula, quantumcumque exercens spiritualia, diues sit: habeatque aliunde sufficienter, vnde sustentetur; vt contra Caiet. docent Nauar. in Enchir. cap. 23. numero 101. & Sotus lib. 9. *De iust. & iure quest. 6. artic. 1.* quia licet in ea re, species aliqua auaritiæ notari possit, non tamen simoniæ: cum ex rei natura, si non merces, at certe sustentatio debeatur ministro spiritualia exercenti: per accidens que est quod is sit diues. Quamuis autem hæc ita sint, tamen ad vitandam omnem mali speciem, prius debent spiritualia gratis exerceri, quam stipendium sustentationis exigi. Quod si postea laici recusent, possunt auctoritate Superiorum cogi dare elemosinas, quæ ex consuetudine laudabili solent dari in sustentationem ministrorum: etiam si aliunde habeant vnde viuunt, ex cap. Ad Apostolicam, De simonia.

Sexta est. Quamuis locare operas suas in exercitationibus quæ principaliter sunt spirituales (vt dicere Missam, audire confessiones, dicitur in verbis De, & alia huiusmodi,) per se non liceat: licere tamen potest per accidens propter aliquod adiunctum. Huius regulæ prior pars nititur eodem fundamento quo præcedens tertia & 4. hoc est, quod est accessorium sequatur naturam principale, sicut pure spirituale locari non potest sine simonia (quando quidem locatio, est appetitatio, & venditio quædam) ita nec mixtum ex eo principaliter, potest absque simonia absolute locari. Quæ ratio est Caiet. tum in verbo Simonia, regula quinta: tum etiam 2. 2. quest. 100. art. 2. ad 2. dubium: cui consentit Sotus loco citato. Posteriorem partem vero iidem Authores & à Victoria in relect. De simonia sub finem, probant ex consuetudine Ecclesiæ, qua vinculum & obligatio seruitutis spiritualia exercendi, aliaque grauamina ad quæ minister non tenetur, pretio compensantur sine simonia: sicut compensari potest obligatio dandi mutuo, etiam si ex mutuo lucrum accipi non possit sine vsuræ labe.

Atque ex his intelligitur, quod etsi pro labore per se committante actum qui est principaliter spiritualis, nequeat sumi pretium absque simonia (cum sic sumere, perinde sit ac licere pro spirituali, cum quo idem labor est re ipsa vnum idemque) tamen pro labore accidentario, licite accipi potest stipendium: vt pro obligatione celebrandi, certa die, aut hebdomada to-

ra. ex Caiet. & Soto locis cit. & patet ex cap. Significatiu De prebendis. Itemq; pro labore excubias agendi in domo defuncti recitatio Plalterium, ex Nauarr. in Enchir. cap. 23. num. 104. ver. 9. Item etiam pro labore citineris, cum quis ex longinquo acceritur ad celebrandam Missam: quia tales labores extranei sunt rei spiritali, & labori quem ea per se requirit (nec enim actus celebrandi Missam caret omni labore) suntque de se pecunia aestimabiles.

Septima regula est: In iis que sunt principaliter corporalia (vt officium Vicarij, Sacriste, Indicis Ecclesiastici, Doctoris, etiam in Theologia, & alia eiusmodi quibus debentur certa stipendia) sine scrupulo locatio operarum habet locum. Hæc habetur ex Nauarro in Enchir. cap. 23. num. 101. ver. 10. si sic, & ex Caiet. in memorato lib. 2. Nitur autem eodem fundamento quo præcedentes: nempe quod mixtū debeat iudicari secundum suum principale. Ceterum per has regulas multa pro praxi quotidiana definiiri possunt, que Deo iuuante sigillatim persequemur in sequentibus, agendo in particulari de variis simoniæ speciebus seu modis.

QVÆSTIO III.

Quaratione simonia committatur.

110. **A**D huius plenam explicationem trademus primo nonnulla generalia documenta: deinde respondebimus ad aliquot specialia dubia, que in ea inuoluuntur.

Primum documentum est Simoniam semper committi venditione, & emptione rei spiritalis, pro commodo temporalis: seu, quod idem est, dato pretio pro re spiritali. Hoc patet ex definitione simoniæ tradita in quest. 1. Ex eo que sequitur; quod cum emptio & venditio non sint sine acquisitione vnius rei pro alia; simoniam non committi nisi datur spirituale pro temporali commodo quod nondum habetur, sed tantum expectatur futurum. Vnde intelligeret esse posse cum Angelo in verbo Simoniam. § 38. (quidquid contradicatur Syluester in eo. verbo quest. 17.) non committi simoniam ab Episcopo, qui dat alieui beneficium Ecclesiasticum, vt inducat ipsum ad soluendas pecunias quas ei iuste debet. Nam talis solutio non habet rationem pretij; cum pretium omne debeat esse indebitum; nec quisquam censetur emere id quod sibi ex iustitia debetur certum est.

Secundum est. Non committi Simoniam, nisi spirituale pro habendo temporali, aut temporale, pro habendo spiritali, seu in commutationem, principaliter detur; ita vt vnum alterius habendi sit principalis, executiua, ac immediata causa: si enim minus principalis & impulsiva ac remota tantum causa esset, non committeretur simonia, quantumcumque esset causa sine qua non fieret actus; iuxta sententiam communem teste Conar. in l. b. 1. var. resolut. cap. 20. num. 4. propterea quod tantum esset causa motiua non item finalis: sicut pretij causa finalis est res que emittitur. Hincque est, quod à simonia excusatur Sacerdos qui propter Deum quidem principaliter Missam celebrat, sed ad celebrandum excitatus est expectatione eleemosynæ: quam nisi expectasset, non celebrasset. Vide tradita à Nauarr. in Enchir. cap. 23. num. 100. ver. 4. & 5.

111. Tertium documentum est Emptionem & venditionem, qua committitur simonia, duo requirere: prius est, vt pro spiritali detur aliquid temporale, quod sit estimabile pecunia; atque tale quod obiectum auaritiæ possit esse. Namque simonia includit auaritiæ seu appetitum immoderatū lucrari. Eiusmodi temporale autem, est bonum vtile, iuxta cap. Saluator. l. quest. tertia: ex quo D. Thomas in cit. q. 100. art. 5. & alij communiter referunt distinctionem eiusdem boni in minus à manu, quod est pecunia, vel aliud quod manu datur; & in minus ab obsequio, quod est seruitium: & de minus in minus à lingua: cuiusmodi sunt favor, preces, laudes, doctrina; quorum nullum efficit simoniam nisi in quantum resoluitur in temporale commodum, lucrumve quod sit auaritiæ obiectum. De illis pluribus quidem Suarez in memorato libro 4. cap. 37. § 39. & 40. que apud ipsum sciendi cupidus videre poterit. Sufficientia ad praxim trademus in sequentibus.

Posterius quod requiritur est, vt temporale prædictum, detur tanquam pretium: non autem alio modo; qui potest

multiplex esse licitus, vt inferius du. 2. trademus. Datur vero aliquid tanquam pretium, quando quis principaliter & immediate intendit pro re temporali, sicut in commutationem illius, rem spiritalem obtinere. Quam intentionem aduerte non excusari à malitia simoniæ, ex eo quod quis se ab hac alienum sentiat. Nam hoc ipso, quod vult opus cuius executione committitur simonia, censetur, si non formaliter, saltem virtualiter consentire in talem malitiam. Non generale principium est; quod ad peccatum sufficiat voluntas operis habentis adiunctam malitiam, etiam si hæc minime intendatur. Sic ergo à simonia non excusatur is, qui etsi spirituale emere non intendat formaliter: dat tamen temporale, principali intentione illud obtinendi. Ad quod confirmandum in dicit potest cap. Tua nos De simonia: sicut inducit Suarez in eod. lib. 4. cap. 36. num. 7.

Quartum documentum sumi potest ex similitudine simoniæ cum vltura; quam similitudinem indicat præcepta similia quibus prohibentur. Gratis accepistis, gratis date: quo Matth. 10. censetur prohibita simonia. Et mutuum date nihil inde sperantes: quo Luc. 6. prohibetur vltura. Itaque habere possumus pro documento, simoniam committi dando, vel accipiendo pro spiritali, illud, quod si daretur, vel acciperetur pro mutua pecunia, committeretur vltura. Ad quod diiudicandum, faciunt tradita in præcedentibus capitibus.

Dubia proposita & questionum annexa.

122. **P**RIMUM AUTEM DVBIUM EST, An sit simonia, largiri spirituale pro spiritali. Hoc latius tractat etiam in præcedenti cap. trigesimo Suarez. Contenti autem erimus breuiter respondere: largitionem rei pure spiritalis, cui nihil temporale annexum est, pro re itidem pure spiritali, vt orationem v. g. pro administratione Sacramenti, non esse simoniacam. Probat: quia Simon magus eatenus commisit simoniam, quatenus voluit Dei domum pecunia possidere: & Dominus noster Matth. 10. post damnatam simoniam illis verbis, Gratis accepistis, gratis date.] protinus subiunxit. Nolite possidere aurum neq; argentum &c. Iquod vtrumque satis indicat pecuniam, & quidquid est ex pecunia aestimabile, esse id quo dato pro re spiritali, simonia committitur. Accedit ratio: quia in permutatione rei spiritalis cum spiritali nulla fit rebus spiritalibus iniuria. An vero idem sit dicendum de largitione rei spiritalis habentis temporale annexum, intelligitur per tradenda in sequentibus.

123. **S**ECVNDVM DVBIVM EST, An aliquis modus sit, quo licite, & absque simonia accipi, vel dari possit temporale pro spiritali.

Ad illud respondetur, non vnum tantum sed plures esse tales modos: quibus tamen temporale ipsum accipitur non quidem in pretium spiritalis, sed alia de causa honesta, nec repugnante legibus. Primus est, quando accipitur, vel datur in eleemosynam, & sustentationem debitam, sic damus pauperibus vt pro nobis orent: & datur aliquid Concionatori, quo se sustentet, neque in eo proprie datur temporale pro spiritali. Nam eleemosyna (quia est impetratoria remissionis peccatorum. Daniel. cap. 4. ver. 24. immo & regni caelorum iuxta illud quod de emptione margaritæ pretiosa dicitur Matth. 13. ver. 46.) res est spiritali annexa consequenter, sicut & omne aliud opus meritorium, tanquam procedens ex supernaturali Dei gratia. Secundus modus est, quando datur vel accipitur aliquid in pœnam peccati: vt cum quis ita absoluitur ab aliqua censura, vt simul ei imponatur multa pecuniaria. Tertius est, quando datur vel accipitur, prout spiritali annexum; sicut antecederet, vt cum alicui Ecclesie legatur certa pecunia cum onere celebrandi aliquot Missas (de quo Sylu. in verbo Simoniam quest. 17.) vel consequenter; vt cum datur aliquid beneficium habens certa onera annexa. Quartus est, quando datur, vel accipitur ad redimendam vexationem iniustam: ad cuius plenioris declarationem proponitur sequens tertium dubium. Quintus est quando datur vel accipitur ob consuetudinem receptam & approbatam. Pro cuius etiam intelligentia proponitur quartum sequens dubium. Sextus est quando aliquid datur vel accipitur ob gratitudinē exhibendā beneficiis, seu ob remunerationē: & vt vicit, ad antiq. in qua remuneratione

debitum est tantum morale, non autem legale, nisi pactum interueniat, ex quo nascatur obligatio civilis, quæ onus est æstimabile pecunia. Quia igitur remuneratio de se rationem habet donationis liberalis, non autem solutionis pretij: ea simpliciter facta, non constituit simoniam. De qua re Nauarr. in Enchirid. cap. 23. num. 106. ad 4. & Couar. in lib. i. variarum resolut. cap. 20. num. 4. atque Suarez late in eodem lib. 4. cap. 45.

124. TERTIUM DVBIUM EST, quatenus licitum, nec simoniacum sit dare temporale pro spirituali, ad redimendam iniustam vexationem. Ad hoc respondetur, dupliciter posse contingere, vt aliquis iniuste vexetur; vno modo dum impeditur à consecutione eius quod ei aliqua ratione debetur, vt à consecutione beneficii cuius est dignus, aut ad quod iam habet ius quæsitum, non tamen plenum; altero modo, cum spoliatur re iam habita iamque poss. ssa; vt beneficio quod iure habet ac possidet. Priorque modo simoniam esse, dare rem temporalem pro spirituali ad redimendam vexationem, ex cap. Mattheus & cap. Sicut tuis De simonia. Ratioque est: quia per talem redemptionem, mediante pecunia acquiruntur res spirituales, quæ antea non habebantur; quod est illam emere, atque adeo simoniam committi. Accedit quod tale quid non sit proprie redimere vexationem, sed per pecuniam facere sibi viam ad spirituale acquirendum. Et ita cum duo litigant, aut sunt duo electi, vnus non potest emere ius alterius.

Posteriore vero modo, non esse simoniam, ex cõmuni sententia teste Nauarr. in Enchirid. cap. 23. nu. 101. vsq; 8. per cap. Dilectus 1. De simonia. Ratioque est: quia per talem redemptionem non datur pecunia pro aliqua re spirituali acquirenda, quæ supponitur iam haberi: sed pro iniuria vitanda. Et ita si Episcopus decreuisset spolare Clericum beneficium quod habet bono iure, nisi pecuniam aliquam ei det, licite ac sine labe simoniae dare posset: quia non emerit rem spiritalem, sed solum redimeret vexationem. Quod autem potest obijci ex supra memorato c. Mattheus, damnari eum qui electus à maiori parte electorum, pecuniam dedit reliquis, ne vexarent ipsum in ea electione. Soluitur dicendo, vexationem eam non potuisse esse in illo iure, quod electus à maiori parte, acquisiuit plenum: sed tantum in confirmatione eiusdem iuris, quæ ad electionem accedere debuit. Quæ de re pleni. Suarez in citato lib. 4. cap. 50. nu. 3. & aliquot sequentibus. Nonnullæ autem hic occurrunt obseruanda pro praxi.

125. Primum est, in quo omnes consentire ibid. num. 10. idem author habet, Si proposita vexatio iusta sit, non licere eam redimere. Ratio est: quia cum quis iuste vexatur circa quoddamque ius spirituale iam habitum, eo ipso idem ius non est omnino firmum. Quo fit vt redimens talem vexationem, emat aliquid spirituale: vt pote qui per pecuniam comparat sibi firmitatem spiritualis iuris infirmi: quod est saltem ex parte emere spirituale.

126. Secundum est, Aliquando licitum, aliquando vero illicitum vexatione præuenire, remouendo eam pecuniam. Licitum est enim, si aperte futura sit iniusta: quia talem redimere non est emere spirituale, sed iniuriam inferendam vitare: parumque refert, vt in eodem cap. 50. num. 11. Suarez habet, quod vexatio fiat per vim priuatam, vel per Iudicis auctoritatem: immo & ab ipso Iudice vel à Prælato. Quod intellige ea quæ idem disputat ibid. num. 23. & aliquot sequentibus: dummodo redemptio sistat in cessatione à praua vexandi voluntate. Nam si ordinetur ulterius ad spirituale habendum: scilicet per eam inclinata ad conferendum voluntate collatoris (siue sit vexator, siue alius qui apud ipsum valet gratia) committetur simonia: quandoquidem redemptio tunc non esset tantum remoriorum impedimenti: sed etiam exhibitio pretij pro obtinendo spirituali. Et ita ex cap. Sicut tuis De simonia: dedisse pecuniam Episcopo, qui vt illum extorqueret, rite electum nolebat confirmare & instituere, simoniacum censetur esse.

127. Illicitum est vero, eadem vexationem præuenire, quædo ea futura est aperte iusta: vt quando cum minus docto doctior concurrens est ad oppositionem, per quam obtinendum est beneficium Ecclesiasticum: aut cum quis impedimentum habet, vel delictum commisit, per quod est ipso iure in-

capax rei de qua agitur, sicut spiritus vel hominē da est beneficij Ecclesiastici. Ratio autem est, quod eiusmodi vexationem redimere (cum non sit iniustam emere que nulla sit) sit viam sibi per pecuniam parare ad obtinendum spirituale. Idem etiam dicendum est si dubitetur iuste an iniusta futura sit vexatio: quia ratio dubitandi erit infirmitas iuris præfati: ad quod firmandum pecuniam dare, simoniacum est; cum id sit emere illud, saltem ex parte. Aduerte tamen eum qui vexatur in iure suo infirmo: non quidem ea ex parte qua infirmum est, & iuste impugnatur potest: sed ex alia qua cõsetur firmum, posse talem vexationem tanquam iniustam redimere: prout in eod. cap. num. 12. notat Suarez. Porro de alicuius iure, firmumne sit an infirmum ratio indicandi est: vt videatur, num periti in hac scientia, cõmuni consensu potiores tali deserant in tali iure: tunc enim censeri poterit ius firmum, alias vero infirmum esse, dubiumne.

Tertium est, Eum qui aliquod accipit vt cesset à vexatione: peccare quidem contra iustitiam, & teneri ad restitutionem accepti, tanquam eum qui illud per iniuriam extorserit, & cui non sit voluntarie datum: non committere tamen simoniam, nisi tali cessatione adiuncta sit cessio alicuius spiritualis iuris: pro quo pecunia censetur, adeoque simonia committi. Itemque nisi pro eadem cessatione daretur aliquid spirituale, vt fit quando ille qui vexatur in pingui beneficio quod possidet, offert vexanti aliud tenue quod habet ultra illud: vel eum constituit vicarium suum vt desinat vexare: dat enim spirituale pro temporali commodo, quale censetur liberatio à vexatione. Ad hoc facit quod in cap. Euthemium & Thomam 2. quæst. 3. illi duo tanquam simoniaci puniuntur: eo quod pro deferenda accusatione sui Episcopi, sacros ordines acceperint.

Quartum est, quod Suarez attingit in fine citati capiti 50. Ex cõmuni quidem Ecclesiæ vsu & sensu: censeri illicitam redemptionem vexationis, quam in adeptione rei spiritualis exhibet is, cuius est illam cõferre, si eadem res conuictum habeat temporale emolumentum, prout habet beneficium Ecclesiasticum: non tamen si sit mere spiritualis; vt est administratio sacramentorum, & absolutio à censuris. Dum enim per iniuriam negatur aut per vim impeditur, nec sine magno dispendio remedium per Superiorem speratur: ille qui in ea iniuste vexatur potest talem vexationem redimere pecunia, cum id nõ sit hanc dare in pretium rei spiritualis: sed vt gente necessitate per eam remouere impedimentum obtinendi animæ subsidium, quod sibi iure debetur. Id quod perinde est de se licitum, ac soluere viuras cum necessitas premit nec aliter haberi potest mutua debita ex charitate. Cupienti pleniorum, notitiam spectantium ad eiusmodi redemptionem suppeditabit idem Suarez in præced. cap. 12.

Quintum est: difficultatem esse inter Doctores, quos in vtramque partem Suarez commemorat in prius citato cap. 50. nu. 30. & 31. an si post sufficientem titulum per collationem & confirmationem adeptum, iniuste impediatur possessio rei spiritualis, possit quis siue simonia talem vexationem redimere. Partem autem affirmantem idem Author merito amplectitur: quam præter cõmemoratos ab ipso, adhuc tenent Rosella Simonia 1. §. 13. & Angelus Simonia 2. §. 11. Innocentio, & Panormi. citatis. Ratio qua vitatur, est: quod possessio secundum se spectata, non sit ius aliquod spirituale, sed solum quoddam factum corporale, quod censetur annexum spiritali quatenus pendet ab aliquo spiritali titulo. Vnde postquam idem titulus iam plene acquisitus est, sine ipsa rei possessione; hæc non prætenditur consequenda vt quid annexum spiritali, sed per se, & vt quid corporale immediate debitum. Ideoque simonia non est redimere vexationem, in ea taliter spectata factam: quia non est dare pecuniam pro spiritali iure, sed pro corporali facto, secundum se sumpto.

Secus esset vero si eo quod ius ipsum vocaretur id dubium, possessio negaretur: quia tunc possessio non iam per se sola redimeretur, sed vt annexa est iuri spiritali. Addit Suarez ex Turcremata, pari ratione non esse simoniam redimere vexationem quæ fit possidenti beneficium iusto titulo; negando ei fructus illius, via tantum facti. Secus est autem, si via iuris: seu quia vexator reuocat in dubium, an iustus sit titulus quo ij percipiuntur. Tunc enim redimere

esset

esse pecuniam dare pro re est annexa spirituali. Adde etiam (aliis pro se citatis) maiori ratione cum, qui per vim aut fraudem priuatur possessione beneficii, cuius verum certumque ius habet, posse sine simonia redimere vexationem suam: quia per talem iniustam deturbationem, in nullo diminuitur, sed integrum ei manet spiritale ius ipsius: in nudaque possessione grauat, quam, *iuxta antea dict.*, redimere simoniacum non est.

Si quaeras, an licita sit etiam proposita redemptio cum vexationi potest per Superiorem adhiberi remedium. Idem Suarez num. 32 in fine respondet affirmatiue quoad forum conscientiae: quia iure canonico recursum nosquam præscribitur, nec iure naturali necessarius est: cum talis redemptio non sit de se simoniaca, quia licet res circa quam versatur, sit annexa titulo spirituali: non redimitur tamen ea ratione qua se annexa est, sed tantum secundum factum, quæ seorsum ab eodem titulo. Quamquam ad scandalum vitandum, recursum ille suadendus est.

Postremum est, quod *Nava* cap. 23. m. 101. *refert* 8. *commendat* traditum à *Soto* in lib. 5. *De inst. & iure quæst.* 6. *art.* 1. *ad 5. argum.* & plenius tractat *Suarez* in eod. cap. 50. à num. 35. non esse simoniam principali intentione dare pecuniam ad redimendam vexationem Ecclesie iniustam: per quam ei præficiendus est indignus: etiam si dans desideret se promoueri: prout contingere potest, si quis pecuniam, ne ad beneficium indignus eligatur aut nominetur, ipseque solus sit dignus. Ratio est, quod in eo non ematur spiritale, sed procuratur cessatio ab iniquitate, & remotio imminens damni Ecclesie. Adde nec ex secundaria intentione iudicari de simonia, ut in præcedentibus docuimus.

Quis tamen doctrina hæc in se periculum habet scandali, & mali speciem; non est ea vtendum, cum ad Superiorem pro remedio recurri potest: nec vnquam committendum, vt redimendo talem vexationem, elector seu collator per pecuniam inducatur ad eligendam determinate hanc personam, eo colore, quod sola sit digna, aut cæteris dignior. Rationem reddit Suarez num. 41. quod id non sit, intentione sistere in qualitate personæ eligendæ (quod solum necessarium est ex rei natura, ad euandam iniquitatem aduersus Ecclesiam) sed vltius progredi ad eiusdem qualitatis applicationem ad talem personam: atque adeo procurare per pecuniam, vt eadem persona eligatur, siue vt digna siue vt alius dignior: quod perinde simoniacum est ac cum plures sunt æque digni, pro vno eligendo pecuniaria dare: quandoquidem illud non est simpliciter redimere vexationem, sed etiam collatorem rei spiritualis, per pecuniam inducere vt illam tali personæ conferat: quod est spiritale huic procurare pro pecunia, adeoque emere. Cæterum etiam si peccet is qui iniustæ vexationis redemptionem recipit: non peccat tamen qui eam dat, offertque: inuitus vt nec is qui latroni offert crumenam, ne ab eo percipiatur. Vide dicta in præced. cap. 10. De petentibus mutuum sub vsuris.

QUARTVM DVBIVM EST. An absque simonia possit ob consuetudinem accipi temporale pro spirituali. Pro huius parte negatiua facit, quod in cap. Non satis, De simonia, præscribitur, ne aliquid exigatur, prætextu etiam consuetudinis, pro sepulturis, nec pro benedictione christiatis vel olei: & in cap. Cum in Ecclesia corpore, eod. tit. aboletur consuetudo, qua pro Episcopis, Abbatibus, vel quibuscumque personis Ecclesiasticis ponendis, seu introducendis in sedem, aut beneficium, vel pro sepulturis aut exequiis defunctorum, vel pro benedictionibus neptiarum, aliquid temporale accipitur. Item in cap. Iacobus, eod. tit. reprobat consuetudo, qua quis vt recipiatur de nouo in canonicum, compellitur dare aliis prandium. Et demum in cap. Abolende De sepulturis, reprobat consuetudo qua pretium soluebatur pro terra sepultura.

Pro parte vero affirmatiua, facit quod in cap. Ad Apostolicam De simonia dicitur, laicos esse cogendos ad laudabiles consuetudines obseruandas in istiusmodi rebus, & prauas exactiones esse tollendas. Facere quoque possunt cap. Nec numerus 10. qu. 3. & cap. Cum ex officio, De præscript atque Conc. Trid. sess. 24. ca. 14. De reform. vbi aliquas istiusmodi consuetudines agnoscit laudabiles. Respondebimus autem duabus propositionibus. Quibus præmittendum est, ali-

ud esse loqui de temporali, quod exigitur pro spirituali, ante huius collationem: aliud vero de temporali quod exigitur, post iam datum seu administratum spirituale. Item aliud esse de temporali quod sponte offertur: & aliud de temporali, quod exigitur ex pacto, promissione, vel cõuentione aliqua.

Priorigitur propositio est: Simoniam comitti cum minister non vult spiritale conferre, nisi prius vel detur temporale, vel pactum seu promissio fiat de eo dando. Hæc probatur: quia per eiusmodi exactionem, sit quædam venditio rei spiritualis pro temporalibus: quandoquidem pro illius administratione, pretium exigitur; & ita accipiendi sunt canonice pro parte negatiua citati. Quamquam, vt ait Caiet. in verbo Simoniam §. Ex eo autem (quod Nauar. approbat in Enchir. cap. 23. num. 106. ad 2.) temporale consuetum dari, al quando absque labe simoniæ peti potest ante collationem rei spiritualis, ad euandas contentiones & molestias quæ probabiliter putantur alioqui futuræ. Quod tamen reprehenditur ob speciem quam habet simonia; generant in scandalum quando recusat, vel differitur spirituale administratione, nisi temporale ante detur; etiam nõ exigatur vt pretium, sed vt ex lege, vel laudabili consuetudine debitum. Quod habet præsertim locum, quando exigatur à pauperibus inuitis, vel inuitum exigatur à diuitibus: immo in foro externo simonia omnino esse censetur, iuxta cap. 20. 29. 30. & 41. De simonia: nisi id quod exigitur sit iure canonico expresse debitum: vt illud quod dandum est Episcopo pro consecratione Ecclesie, ex cap. Cum sit Romana De simonia. Id quod attigit in Syluest. verbo Simoniam quæst. 9. dicto 5.

Posterior propositio est: Non esse simoniam post administratum spiritale, exigere temporale (etiam implorato officio Iudicis) quod solum est ea de causa conferri. Hæc patet ex cit. c. Ad Apostolicam; ex quo illam probat Panor. ad cap. Abolende De sepulturis, num. 7. Eamque confirmant tradita à D. Thoma & Caiet. 2. 2. quæst. 100. art. 3. & à Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 100. Et ratio in promptu est: quia in tali casu non accipitur temporale, vt pretium rei spiritualis, sed vt debitum ex laudabili consuetudine. Nec est quod obiciat consuetudinem nõ valere contra ius diuinum; atque dare temporale pro spirituali, esse contra illud præceptum Christi Matth. 10. Gratis accepistis gratis date. Respondeatur enim facile, consuetudinem non esse aliquid pro spirituali accipiatur in pretium, quod Christus prohibet; sed vt detur in subsidium vitæ: cum debeant à populo sustentari illi qui spiritualia ministrant, iuxta illud prioris ad Corint. cap. 9. Quis militat sui stipendii vnquam, &c.] vel detur in liberales donum, vel in reuerentiam, vel in oblationem, vel alia de causalegitima, qua potuit introduci consuetudo; quæ initium & fundamentum habere debet non quidem vitiosum (vt habet quando incipit ab exactione & extorsione) sed laudabile: vt censetur habere in hac materia cum introducta est ex mera liberalitate, & deuotione populi: qui merito ex longa obseruatione dandi certum quid administranti spirituale, censetur se ad id voluisse obligare; Deum recognoscendo in ministris ipsius, & redimendo elemosynis peccata sua. De his videri potest Suarez in eod. lib. 4. cap. 48.

Ex quo illud pro praxi addit: exactiorem temporalem pro spirituali cohonestari consuetudine: non quidem mutando ius diuinum, quod fieri non potest; sed materiam illius vestiendo circumstantiis, cum quibus dicitur subesse talis iuris prohibitioni (ad eum scilicet modum qui traditus est in præced. lib. 16. num. 19.) quibus ve arbitrio prudentis iustificetur: idque tali ratione, vt non modo à malitia, sed etiam à malitiæ specie & suspitione repurgeretur sufficienter; iuxta Concilium Trident. præscriptum Episcopis datum sess. 24. cap. 14. his verbis: Ingressus eos qui simoniacæ labi: aut sordide auaritiæ suspitionem habent, fieri non permittant. Tales autem circumstantiæ ex eodem auctore ibidem, num. 9. 10. & 11. sunt hæc.

Prima, vt quod tali exactiõne accipitur, reduci possit ad stipendium sustentationis quoad suam originem: siue vt ideo debitum sit, quod ab initio consuetudinis, tale onus cœperit imponi ob Clericorum Deo ministrantium indigentiam: vix enim potest alia iusta causa impositionis assignari. Talis autem causa rationabilis præsumitur in consuetudi-

ne laicorum in ordine ad Clericos, quam aliquorum Clericorum in ordine ad alios Clericos, hoc nomine, quod laici Clericos loco parentum habeant: & Clerici alios, loco tantum fratrum: & rationabilis sit stipendium sustentationis a filiis, quam a fratribus vltro datum esse. Secunda circumstantia est: vt talis exactio sit facta Superioris auctoritate, ac consensu in talem consuetudinē: quod probabiliter praesumi potest, quando consuetudo ipsa apparet rationabilis, tam ex parte obiecti ipsius, quam ex parte temporis, loci, personarum, aliorumque id genus. Tertia est, exactio non sit solita fieri, modo specialiter prohibito in iure: qualis est extorquere temporalia, negando spiritalia nisi illa, aut certiorum cautio prius dentur. Id quod iura maxime damnant, tanquam habens speciem venditionis. cap. In tantum, & tanquam habens speciem mali cap. Audiui mus: ac tanquam prauiam exactioem, cap. Ad Apostolicam, De simonia. Iudicare autem de aliqua eiusmodi consuetudine: tanquam patiens aliquem defectum: aut scandalosa, reprobanda sit, proprium est Episcopi, cui a Concilio Tridentino imponitur executio talis reprobationis.

138. QUINTVM DVBIVM EST. An committatur simonia dando spirituale in compensationem exhibiti obsequii. Ad hoc respondendum esse affirmatiue, habetur ex cap. Cum essent De simonia, Et confirmatur: quia tale obsequium praestrationem habet, vt pote pecunia aestimabile, & pro mercede exhiberi solitum. Hinc consequens est, simoniam esse primo, si quis Episcopo principaliter seruiat, pro habendo beneficio, quod ei conferatur tanquam stipendium, & merces sui laboris. Istud expressit Sotus lib. 9. De iust. & iure quest. 7. art. 3. ad 1. argumētum inquit illam esse simoniam qui inferuit Praelato, aut ipsius agnatis, vel amicis, vt sacerdotium tanquam eiusdem obsequij merces sibi ab eo rependatur. Secundo, si quis Episcopo stipendium sibi pro seruitio debitum remittat, vt beneficium ab ipso recipiat. Istud notat Rebuffus in praxi beneficiorum, titul. Quot modis beneficia acquirantur, nu. 5. Tertio, si Episcopus famulo beneficium conferat ea intentione, vt per id liberet se a legali obligatione faciendi ei remunerationem seu satisfactionem ministerij & obsequij sibi impensis. Istud notat Couar. in lib. 1. var. resol. & cap. 20. num. 4. Et a Vict. in rel. q. priore de simonia, num. 36. Ipsum autem non pugnat cum eo quod supra in fine dubij 2. diximus. Nam ibi egimus tantum de obligatione morali, & ex honestate ad remunerationem, hic vero agimus de obligatione legali, & ex iustitia. Colliges vero inde post mortem Praelati soluedam esse mercedem debitam Clericis, quicquid in vita famulati sunt, non obstante quod dum viueret, beneficia his contulerit.

139. Quaes, An si Episcopus asciscat aliquem in familiarem suam constituta mercede annua, donec ei beneficium conferatur, committat simoniam, Respondetur non committere, vt ab Hostiensis traditum, communiter receptum esse Nauar. in Ench. cap. 25. num. 113. notat; restringendo illud hac conditione: dummodo nullum intercedat pactum de seruitio gratis impendendo post collatum beneficium. Similiter dicendum est non esse simoniam, immo esse modo licitum: quod Episcopus qui iustam mercedem temporalem suis famulis soluit: si idonei sint beneficia conferat: quia talis collatio fit simpliciter amicitiae, non autem mercedis gratia: prout probe poss. gloss. in ad cap. Cum essent. De simonia, notat Sotus loco citato, & Rebuffus in sequenti num. sexto. Immo nec simonia esset, si quis obsequium praestaret Praelato, ad consequendam ipsius beneuolentiam, ratione cuius obtineat beneficium: omni pacto, & obligatione legalitellante: quoniam obsequium tunc non interuenit per modum pretij. Adde nec item esse simoniam, dare Episcopo munera, non quidem animo accipiendi ab eo spirituale pro temporalis (in quo simonia committi quoad Deum patet per expressum textum in cap. Tua nos De simonia) sed animo consequendi ipsius beneuolentia: cum fiducia tamen & expectatione consequendi beneficiū vel tali beneuolentia. Quamquam in praxi id vitandum est, tanquam scandalosum, & quo facile sit interuenire pactum tacitum: quo simoniam coram Deo committi, constat quoque ex citat. cap. Tua nos.

Atque vtrumque istud de obsequio, & munere, expresse docet a Vict. in seq. num. 37. Tā in priore autem corū quā

in posteriore, committi potest aliud peccatum, nimirum ambitionis: quod idē auctor ibid. significat, inquitens tale quid facere, turpe esse ac nefarium. Verum id non habet locum, si quis vellet ad hoc familiaris esse Episcopo, vt ab eo agnoscat idoneus, cui de beneficio debite ac legitime provideat. Nec enim videtur tunc locus esse reprehensionis. Quia ratio debet accipi quod Sotus habet loco cit. feruire Antistiti propter Ecclesiasticum Sacerdotium, non esse in vniuersum culpabile: nisi quādo illud quodammodo reducitur ad emptionem, nimirum quando ipsum spectatur tanquam pretium obsequij.

Porro an simonia committatur si spirituale detur propter obsequiū, quod quis alicui Praelato impeditur ad Ecclesiam vilitatem, ministrorumve Ecclesiae auxilium, late discit. Suar. in eod. lib. 4. cap. 39. haecque statuit. Primo, simoniam esse ob tale obsequium siue exhibitum siue exhibendum (siquidē sit temporale, vt docere grammaticam vel cantum) dare spirituale: quod satis patet ex dictis. Secundo, cum onus temporale annexum est rei spiritali, vt beneficium, licitum esse eam dare cum illo onere. Id constat ex cap. 1. & 4. De magistris, & ex Conc. Trid. sess. 5. cap. 1. & sess. 23. ca. 18. De refo. Et ratio est, quia redditus Ecclesiastici comparati sunt non solum ad spiritalia ministeria: sed etiā ad temporalia Ecclesiae necessaria: qualia sunt cantādi in choro, fungēdi officio fabricae, thesaurarij &c. Tertio, obsequium spirituale exhibitum, non habere rationem pretij, sufficienter ad simoniam naturali iure prohibitam, nisi resoluitur in aliquo temporale: Ratio est: quia definitio simoniae non quadrat in commutationem spiritalis cum spiritali, a quo temporale omnino seclusum est. Quarto, quantumuis iure natura simoniam non sit obligari ex pacto ad obsequiū spirituale pro beneficio Ecclesiastico: est tamen iure canonico, iuxta cap. De hoc, De simonia: in quo statuitur simonia esse, beneficium promittere pro electione ad Episcopatum. Quinto, obsequium spirituale annexum beneficio (vt celebratio Missarū, solet esse Capellanarū) non habere rationem pretij: & ideo id ipsum beneficium conferre sub onere exhibēdi talis obsequij, non esse simoniam. Hoc patet ex cap. Significatum, De praebendis. Et confirmatur, quia nullū in eo pactum interuenit: sed res cum onere suo transit ad accipientem eā. Quod si exprimitur dari cum tali onere, id non fit in eundo pactum, aut ad aliquid super addendū: sed ad explicandum id quod inest rei, & ad tollendam omnem ignorantiam ac tergiversationem.

141. SEXTVM DVBIVM EST. An sit simonia, si spirituale ob solas humanas preces, seu supplicationes, vel laudes, aut fauores conferatur. Ad quod Adrianus quodlib. 9. art. 2. dubio 1. Syluest. verbo Simonia quaest. 16. dicto 3. & quidam alij, quorum Suarez meminit in sequ. cap. 40. sub initium, simpliciter respondent affirmatiue. Sed cum Caietano in verbo Simonia, sub finem, vers. Quinto nota: Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 101. & num. 106. in fine: pluribusque aliis, quos etiam refert ibidem Suarez. num. 2. videtur respondendū cum distinctione: nimirum quod ubi preces non subierint rationem pretij, sed in sua natura permanferint, nulla committatur simonia: committatur autem si eae debeant pretium reputari: vt debent quando precibus ipsis & fauore humano, emolumentum aliquod temporale praetenditur, vel speratur: nempe si Episcopus ad preces hominis qui Regi est a consiliis, beneficium det, siue digno siue indigno, sperans fore quod ea de causa apud Regem negotia sua promouebuntur. In quo casu & aliis similibus simoniam committi traditum a D. Thoma 22. quaest. 100. art. 5. ad 3. explicat Sotus li. 9. De iust. & iure quaest. 7. art. 3. ad 3. Ratio vero est, quam habet a Victoria in priore parte relectionis de simonia num. 34. quia ad simoniam nihil interest, quod mediate (vt fit in talibus casibus) pretium accipiatur pro spiritali. Accedit quod tunc motium dandi non sint preces vt preces, sed commodum temporale quod ex censetur habere adiunctum.

Cum vero preces fuerint nude, nullumve in cluserint pactum aut promissionem expressam vel tacitam alicuius boni, quod rationem habeat pretij: nec comminationem alicuius mali, quod tali bono aequiparetur: non esse simoniam ob eas dare vel accipere spirituale. Probat, quia talibus precibus aliquid obtinere non est emere: sed per gratuitam donationem accipere. Neque enim accipiens precarium, dat

pretium

pretium sicut ille qui emit. Accedit, quod in c. Tua nos, De si nonia: si qui rogauit humiliter ut in Canonicum admitteretur, liberetur à scrupulo simoniacæ prauitatis; si preces ipsius fuerint sine pacto, & conditione seu conuentione.

142. Ceterum licet tunc non committatur simonia, comittitur tamē aliud peccatum; dum beneficium digno quidem datur, sed principaliter ad captandam amicitiam, fauorē, & laudem humanam Ratio est: tum quia in eo fit iniuria rebus sacris: tum vili eas à stimando: tum quia res sacras sic distribuere, alienum est à ratione: quia cum gratis acceptæ atque communes sint, consentaneū est vt sine personarum acceptatione distribuantur. Id tamen peccatum non est de se plusquam veniale; vt idem author num. 30. ex eo docet, quod videatur solum esse vana gloria: cuius malitia tantum est in debiti finis, & ideo de numero venialium. Indigno autem beneficium dare talibus de causis, mortale est propter iniustitiam quæ in eo committitur.

143. SEPTIMUM DVBIUM EST, An sit simonia si beneficium vel aliud spirituale conferatur alicui ratione consanguinitatis. Ad quod etsi affirmatiue aliqui responderunt, quorum meminerunt Sotus lib. 9. De iust. & iure quæst. 7. art. 3. ad 2. & à Victor in priore parte r. lect. De simonia, num. 26. & Suárez in libro ante cit. cap. 37. num. 3. tenendum tamen est oppositum cum D. Thom. in cit. art. 5. ad 2. vt tenent tam idem authores ibid. quam alij plures quos refert & sequitur Conar. in libr. var. resol. cap. 5. num. 4. Ratio est, quia in hoc casu nulla ratio pretij interuenit: cum dare beneficium ratione consanguinitatis non sit accipere aliquid temporale, aut de eo pacisci, aut spirituale commutare in illud; sed pro motiui dandi beneficium habere consanguinitatem: quod non est magis simoniacum, quam ex tali motiui facere aliquid suarum precum & satisfactionum participem. Nonnulla quæ ex iure Canonico obici posse videntur, Suárez in seq. num. 7. soluit. Locum autem habet allata responsio, quantumcumque is consanguineus, tunc cum beneficium confertur, fit eo indignus. Nam est tunc aliud mortale peccatum (puta iniustitia, acceptationisq; personarum contra fidem Episcopalis officij) committitur: non tamen simonia: quia non accipitur pretium pro dato spirituali: vt probe loco cit. notat Sotus.

144. Vtrum vero committatur pariter peccatū mortale acceptationis personarum, si consanguineo digno beneficium conferatur; resoluunt Sotus ibid. & à Victor. in seq. num. 28. in quibus contra Altius dorensem non videri peccatum esse de se plusquam veniale: quia in eo nulla iniustitia violatur, nec alia ratio peccati cernitur, quam quod, cum beneficia instituta sint vt sacra ministeria digne exercentur; alio respectu ea dare, sit vitiosum. Quinimo, vt iidē authores addunt, quado cætera fuerint paria, secluso saltem scandalo, nullum in eo peccatum committitur: quod idem tenent alij, quos Conar. refert in memorato num. 4. approbatq; Suárez in eod. cap. 37. nu. 8. Probat vero: quia ratione habere honeste amicitie, qualis est proueniens ex consanguinitate, nō est peccatum, sicut nec est de se vituperabile. Veruntamen aduertit à Victoria in seq. nu. 29. Pontifices paratos ad dandam sine delectu beneficia consanguineis, mortaliter peccare præsertim si animam gerant conferendi illis qualescumque sint: cum sic cōmuniter omittant digniores, & multos promoueat indignos, sintque magno scandalo, ac malo exemplo in Ecclesia. In quam sententiā Sotus loco cit. proposit. vltima ait: Antifites qui in proposito habent, aut vniuersā, aut cuncta quæ pinguiora sunt beneficia, in consanguineos & affines profundere (etiamsi adiunxerint habent in rationem non nisi diuini conferendi) non habere conscientias tutas: immo vix posse à mortali culpa excusari: tum quia sic affectū facile decipiuntur à tali affectu, vt eos pro dignis habeant, qui vere non sunt: tum quia non possunt non dare scandalū; tum quia alij qui digni sunt, & forte digniores, iniuriam irrogant, illisque occasionem dant, vt fauore, & præmio destituti, seigniores sint ad literarum & probitatis studia exercenda. Hæc ille.

145. OCTAUIVM DVBIUM EST, An simonia committatur, q; propter metū, beneficium vel aliud spirituale confert. Ad q; Adiranus quodlib. 9. art. 2. dubio vlt. & alij quos refert à Victoria in priore parte r. lect. de simonia num. 22. respondēt

affirmatiue. Sed oppositum est tenendum: vt idem à Vict. in seq. nu. 23. & cum eo Sotus in eod. art. 3. ad 3. probat. Tum quia talis collatio fit gratis; cum liberatio à metu non habeat rationem pretij, quasi pro ea in commutationem detur spirituale: sicut cum is qui dat aliquid alicui ad conciliandam sibi illius benivolentiam, non intendit dare huius pretium: quia oporteret interuenire pactum, prout debet in cōmutatione; sed intendit vt surpare motiui ex quo benivolentia nata est sequi. Pari ratione nec intendit is qui dat ad remouendam malevolentiam, ex qua alter metum ei incurrit. Tum quia orans, vel Missam celebrans, vel audiens confessionē ob metū sibi incussum, non iudicatur simoniacus, vt nec is qui incussit: cum nec ille vendere, nec iste emere spirituale ideo censetur. Tum demum quia iuste lex ferri potest, qua Episcopus beneficium conferens indigno, mulsetur pœna decem aureorum. Cuius pœnæ metu conferendo digno, nemo dixerit committere simoniam. Quare ob metum rei spiritualis collatio non est de se simoniaca.

Ceterum illicitum vel licitum esse, ob metum conferre spirituale, censendum est eadem ratione, qua ob amicitiam conferre, antedictum est. Quamuis autem in casu quo talis collatio subiret rationem pretij, resolveretur vt in temporale cōmodum: An simonia committatur dubitet à Victoria; merito tamen Sotus sine hesitatione assererat committi. Nam conferretur spirituale ad venandum temporale, quod simoniacum est. Exemplum ponit, si rex aut aulicus ipsius, minaretur Episcopo, quod nisi beneficium tali personæ conferat, à gratia regia excideret, neque ad aliam cōscensurus sit sedem. Ponit etiam à Victoria aliud accomodatū: si Princeps daret Episcopo stipendium: & Episcopus ipse timentis illud perdere, vel vt illud de nouo habeat, beneficium conferret. Secus esset vero, vt ad h. Sotus, si metus ei incuteretur amittendi vitam, aut temporalia bona quæ iam possidet, quia tunc metuens non censetur venari lucrum. Videri potest Suárez in citato cap. 37. nu. 12. pluribus agens de tali materia.

146. NONVM DVBIUM EST, An simonia esse censetur, sponsonē deponere spirituale contra temporale. Ad quod respondetur affirmatiue: quia talis sponso, est contractus non gratuitus. Exemplum est, si quis centum aureis cum Episcopo certet, quod non dabit suo filio aliquid beneficium. De quare Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 105.

147. DECIMUM DVBIUM EST, Vtrum simoniam committat qui alteri mutuo dat pecuniam ea lege vt Ecclesiasticum beneficium sibi conferat. Ad quod ex Nauar. in comment. De vsuris num. 17. respondendum est affirmatiue: quia in tali casu spirituale venditur, cum mutuo dans accipiat illud tanquam pretium mutationis: ideoq; committat vsuram eamque simoniacā, seu coniunctā cum simonia; prout idem ibid. docet: itemque Sotus in lib. 6. De iust. & iure quæst. 1. art. 2. circa principium. Qui & recte notant, quod res consecratæ dicantur in z. similes, non esse quod per consecrationem amittunt rationem pretij, quam habent suapte natura: sed quod ius eas ab hominum commercio remoueat; atque gratis dari constituat, quæ sunt gratis acceptæ; spiritualia enim, inquit Sotus, non sunt propria eorum à quibus conferuntur, sed sunt à Deo commissa eis gratis, vt tanquam bona ipsius, gratis dispense.

148. VNDECIMUM DVBIUM EST, An transactio super re spirituali fieri possit absque simonia. Huius explicationem erudite persequitur Suárez in opere de virtute relig. tract. 3. lib. 4. cap. 51. Eam ad nostrum institutum accomodate, cōplectemur breuiter aliquot documentis: quibus præmittendum est, ad transactionem tria requiri. Primum, vt res super quam transigitur sit dubia, saltem probabiliter existimatione vtriusque partis: alias enim iniuria fieret parti clare habenti ius potius: quæ non componere transigendo, sed vexationem redimere censetur. Secundum est, vt conuentio sit cum aliquo onere vtriusque partis, alioqui cōratio esset, non transactio. Tertium est, vt sit in ordine ad rem componendam vel dirimendam: siue ipsa intentata iam sit, siue tantum sit cōtrouersia mota, & intentari possit iuxta legem Eleganter, §. Si quis post ff. De condi. indeb. i.

Primum autem documentum est: Malam & simoniacam esse transactionem in qua spirituale pro aliquo temporali

re mittitur vel retinetur. Hoc certum esse communiter que-
reri expressit num. 6. Suarez. Patet vero ex cap. Præterea
primo & secundo, De transactionibus. ex c. Cum pridem, De
pactis ex c. 2. De arbitris; & ex c. h. De rerum permutatione.
Ratioque confirmat: quia si transactio fiat remittendo spi-
rituale pro temporali, venditur spirituale ab eo qui illud
remitit: si fiat retinendo firmandoque spirituale dato tem-
porali, emitur ipse spirituale: postea ac in redemptione
vocationis contingere, dictum est in præced. dubio tertio.
Hinc ex citato cap. Præterea secundo, si iurisdictio spiritualis
voceur in licitum, non licet transigere dādo pecuniam. Item
ex cap. Constitutus, De transactionibus: si beneficium sit
litigiosum non licet componere licitum: vel dādo pecu-
niam actori, ut desistat; vel recipiendo ab eo pecuniam ut
beneficium ei relinquat. Item ex cap. Præterea 1. eod. tit.
si dāre presentandi questio sit subort, non licet transige-
re dāto ab uno pecunia, ut alter desistat, illique cedat.

149.

Secundum documentum est. In materia spiritali extra
beneficiali, transactionem cum compensatione rei spiri-
talis, per largitionem alterius rei spiritualis eiusdem ordinis,
ac proportionatam, non esse simoniacam. Hoc ex Panormi-
& aliis Canonistis ad e. Super eo De transactionibus habet
loco cit. nu. 8. Suarez. Patet vero ex eo, quod nec permuta-
tio in tali materia sit simoniacam: non quidem iure diuino,
secundum quod, ad simoniam malitiam requiritur, ut pecunia,
aut aestimatum pecunia detur pro spiritali, iuxta illud Acto-
rum 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam do-
num Dei axillimasti pecunia possideri. Nec itē iure cano-
nico: ut citatis in eam sententiam aliquot Canonistis Suarez
in præced. cap. 31. num. 20. ex eo probat, quod talis permuta-
tio non inuocatur in eo iure reprobata, tanquam damnabi-
lis. Nec obstat quod in eodem iure simpliciter & absolute
improbetur omnis pactio in spiritalibus, ut patet ex cap.
Quam pio 1. quæ. ex cap. vlt. De pactis ex cap. Præterea 2. ex
cap. Super eo, De transactionibus ex cap. vlt. De rerum per-
mutatione, & ex cap. Tua nos De simonia. Nam intelligendi
sunt ij canones & alij similes de pactioe inhonestæ (ex
glosa ad citatum cap. Quam pio, ad verbum Pactio) id est, de pa-
ctioe in qua turpiter temporale datur pro spiritali in huius
iniuriam. Id enim reprehenditur ob iniuriam quæ eidem
spiritali fit, illi æquiparādo temporale, quo longe dignius est.

Et certe improbantur pacta in quibus datur aliquid pro
spiritalibus obtinendis: satis insinuant illud esse aliquid dis-
tinctum à spiritalibus: atque adeo esse temporale: de quo ex-
pressè sit mentio in cap. vltimo De rerum permut. illis ver-
bis: Cum permutatio de spiritalibus ad temporalia impro-
betur. Ad quæ verba glossa notat, non posse quidem com-
mutari spiritale cum temporali, posse tamen cum alio spiri-
tali. Id quod intelligendum est cōgenter sequentibus do-
cumentis. Si querat, An Episcopalis authoritas ad talē tran-
sactionem sit necessaria? Respondet Suarez in citato cap. 51.
nu. 10. non esse quidem ad simoniam labem vitandam: esse ta-
men alia de causa: ut quia res quæ datur in compensatio-
nem, talis est quæ authoritate Episcopali debeat conferri:
aut quia talis compensatio est cum alienatione aliquorum
bonorum Ecclesiasticorum, requirentē Episcopalem au-
thoritatem.

150.

Tertium documentum est. Transactionem non esse qui-
dem simoniacam, in qua spiritale, pro alio eiusdem ordinis
remititur aut retinetur (ut argumento est, quod in cap. Ad
questiones De rerum permutatione, approbetur permuta-
tio pure facta vnius Ecclesiæ pro alia) non carere tamen ea
labe, si spiritale alterius ordinis remittatur aut retineatur.
Hoc confirmatur: quia committi simoniam quando an-
nexum spiritali pro pure spiritali, ut beneficium Ecclesiasti-
cum pro suffragio electionis ad Episcopatum, habetur ex
cap. De hoc, tit. De simonia. Item quia dum annexum spiri-
tali datur pro pure spiritali, per temporale quod in illo in-
cluditur, illud emitur: quod simoniacum est: ut patet ex defi-
nitione simoniam. Præterea dādo annexum spiritali antece-
denter, pro annexo spiritali consequenter, ut calicem aure-
um consecratum pro beneficio Ecclesiastico, simoniam
committi manifestum est: quia vere datur temporale pro
spiritali, cum de annexo seu mixto aliis, aestimandum sit
secundum illud quod in eo est principale: tale autē in annexo

spiritali antecedenter, est temporale: in annexo vero spiritali
consequenter est spiritale. Quando igitur illud pro hoc da-
tur, merito temporale pro spiritali dari censetur: atque adeo
simonia committitur.

Quartum documentum est. In transactione aut permuta-
tione spiritalium eiusdem ordinis, cum nō fuerint proportio-
nata, non committi simoniam, defectu vnius compensando
per pecuniam, si ea fuerint annexa spiritalibus anteceden-
ter, & excessus alterius sit ex parte temporalis: ut si transi-
atur de duobus calicibus consecratis, quorum vnus maioris
sit pretij quā alter: huius enim defectus potest in transactio-
ne per pecuniam sine simonia compensari: quia tantū eme-
tur temporale, quod vendi potest non obstante quod sit an-
nexum spiritali: quia non est sic annexum ut pendeat ab eo,
quod ipsi (tanquam principali) est solummodo accessorium:
cui congruit naturam principalis sequi, non contra: ex re-
gula 42. iuris in 6. Quod si excessus sit ex parte spiritali,
compensatio per pecuniam erit simoniacam: quia temporale da-
bitur pro spiritali: ut si Rosarium magni pretij habens mo-
dicas indulgentias, detur pro alio parui pretij, habente mag-
nas indulgentias. Idem iudicandū est si ea de quibus transigitur
sint annexa spiritalibus consequenter: quia cum principale
in illis sit spiritale, pecunia pro temporali quod ei accesso-
rium est, dari non potest, quin detur etiam pro ipsomet spiri-
tali: cuius naturam sequitur; iuxta memoratam regulā 42.

Quintum documentum est. In materia beneficiali trans-
actionem non esse quidem simoniacam iure naturali, *ut nec
permutationem*; esse tamē iure Canonico, nisi fiat authorita-
te Prælati. Huius prior pars ex eo patet: quod beneficium
principaliter sit spiritale, sicut cætera que dicuntur spiritali-
bus annexa consequenter, & ideo beneficium pro benefi-
cio dare, sit spiritale pro spiritali dare, quod non est simonia:
cum iure naturali. De posteriori parte autem late discussis
Suarez in eodem cap. 51. a num. 11. fundamentum illius in eo
constituit, quod talis transactio sit prohibita iure canonico,
argumento ca. Constitutus, De transactionibus: ubi trans-
actio, qua hinc inde prestata, sopita est cōtrouersia que
super quadā capella emerferat, dicitur habuisse speciem si-
moniam: itemque argumento ca. Statuimus, eodē titulo, in
quo assensus Episcopi vel Archiepiscopi requiritur ad debi-
tam transactionem super decimas. Quod maiore ratione
censendum est requiri ad transactionem super beneficia.

POSTREMUM DVBIUM EST, An in hoc & similibus
committatur simonia. Aliquis est apud infideles captiuus
cum quo Christianus pacifitur, se illum pecunia redemp-
turum, si redemptus baptizetur. Respondetur, tunc non esse
simoniam, nec aliud peccatum: sicut nec si quis pacifatur
cum muliere infideli, se accepturum illam in uxorem, si ba-
ptisum suscipiat. Nam in talibus non datur, vel accipitur
temporale tanquam pretium sacramenti: sed datur ad alium
allicendum, & incitandum ad id, quod ipse iure diuino pre-
stare obligat; quod quidem licitum est: sicut & quod pa-
rentes promittunt filiis vestem nouam, aut aliud munus, si
Missam diebus festis audiant, aut concionem adeant: item-
que quod magistri inuicant discipulos premiis temporali-
bus, ut bene viuant & à peccatis abstineant. Nam talia (vete-
ste notatum est à Nauar. in comment. De datis & promissis no-
tab. 32. num. 47. circa medium) non dantur in pretium vel in
finem principalem talium sanctorum actionum, sed in cal-
car suu incitamentum ad earum executionem.

QUESTIO. IV.

Quæ duplex sit simonia.

Multipliciter diuiditur simonia: ac primo ex parte mo-
di, in mentale tantum, conventionale, & reale. Quam
diuisionem tradit Nauar. in Enchir. cap. 23. nu. 102. & Sotus
lib. nono De iust. & iure, quest. 8. art. 1. de illiusque sufficiētia
Suarez differit late in memorato libro quarto cap. 41. 42. &
43. Porro simonia mentalis dicitur, quādo aliquid temporale
pro spiritali datur vel accipitur: siue externo pacto quidem,
siue expresso siue tacito: cum animo tamen dandi vel acci-
piendi temporale pro spiritali: prout contingit cum nulla
intercedit industria mutua ad consensum vendendi vel emen-
di spiritale: tantumque datur temporale ex vna parte, &

spiritali

spiritale traditur ex altera: ostendendo exterius animum gratum, sed interius prauus est animus conformandi se alteri, qui scitur vel diuinitur habere animum vendendi: seu intendere vt spiritale quod ab ipso expectatur, sibi compendetur, pro eo que fiat satisfactio. Qua de re pluribus Suarez in seq. cap. 4. Conuentio nalis vero simonia dicitur, quando temporale pro spiritali dari vel accipi conuenitum est per pactum siue expressum siue tacitum, quod nondum sit executioni mandatum. Ex qua conditione constituitur triplex: vt vna sit, quando præ est: quidem conuentio, & promissio, sed nondum est datum aliquid vel acceptum: altera, quando iam est datum vel acceptum spiritale, nondum autem temporale: tertia, quando contra; iam datum vel acceptum est temporale, non autem spiritale. Dixi. *siue etiam tacitum*: quia vt habet Caiet in verbo Simonia sub initium cap. 2. nihil refert in hære vtrem partes discipulando, an primo verbo conueniant: an item, sciendo mutuū affectum, detur vel accipiatur pretium. Realis autem simonia, dicitur, quando vltra conuentionem aut pactum; siue expressum siue tacitum tam spiritale quam temporale datum est, & acceptum.

Diuiditur secundo simonia, ex parte iuris quo prohibetur: quod alia iure diuino, & alia iure tantum Canonico prohibita stulla dicitur prohibita, quia simonia, seu quia facit sua natura a contractum simoniacum: & hæc simonia, quia prohibita: seu quia non ex se: sed tantum ex eo, quod ab Ecclesia prohibeatur, facit contractum simoniacum. Quæ diuisio sumpta est ex glossa ad ca. Ex parte 1. De officio delegati, verbo Dimittite. Circa quam dubitatur, An detur aliqua simonia iure tantum Canonico prohibita, & per consequens an bona sit hæc diuisio. De qua te Durandus in 4. dist. et. 25. quæst. 5. art. 2. asserit in rigore nullam esse simoniam, quæ solo iure humano sit prohibita. Præcipuum autem fundamentum ipsius est; quod ius humanum non mutat naturas rerum: vnde cum simonia natura sit, vt in re spiritali committatur: omnisque sic commissio, prohibetur iure diuino, nulla sane potest esse prohibita solo iure humano. Eandem opinionem (licet fundamentum quod nititur soluat) probabiliorē esse contraria, putat Palud. eodem dist. qu. 4. art. 2.

Dari simoniam positiuam, & quibus modis.

SEd aliter sentiendum esse videtur, sicut & senserunt plures quos refert & sequitur à Victoria in prior. parte relect. de simonia numer. 12. quibus accedit Sotus in 9. D. iust. & iure quæst. 5. art. 2. & nouissime Suarez in præced. cap. 7. nempe; quod licet omnis que proprie simonia est, sit contra ius diuinum: qualis censetur omnis in qua spirituale venditur etiam si ipsum, quod spiritale sit habeat tantum à iure Ecclesiastico (vt habent multæ res, velut vasa sacra & vestes sacre, quibus spiritaliter esse, conuenit tantum per benedictionem, & consecrationem ab Ecclesia factam) nihilominus nonnullæ res dantur, quæ quamuis nihil spiritualitatis habeant, tamen ob Ecclesie prohibitionem circa eas factam intuitu religionis; seu ob reuerentiam debitam rebus sacris; perinde nequeant, ac si spirituales essent.

Atque tales sunt in quibus vendendis committi censetur simonia iuris positiuæ: de cuius ratione cum sit, vt per Ecclesie prohibitionem factam intuitu religionis, proportionem aliquam habeat cum simonia iuris naturalis: hæc autem requirit tum rem spiritalem tanquam materiam, tum rem temporalem tanquam pretium, tum etiam venditionem tanquam sacrilegam actionem: sit vt tribus modis ea possit contingere, prout secundum vnumquodque eorum trium, dicta proportio seruari potest. Primus modus igitur est, quo aliquid, etiam si non sit sacrum, tamen ab Ecclesia prohibetur intuitu religionis, idque ad maiorem rerum sacrarum immunitatem à labe simoniae iuris naturalis. Talis modi exempla sumi possunt ex cap. Saluatori. quæst. 3. vbi ob simonia vendi prohibentur multa officia, quæ ordinari videntur potius ad administrationem temporalium, quam spiritalium. Namque prohibetur ibi per pecuniam fieri: procuratorem rerum Ecclesiasticarum: procurator autem intelligitur (vt textus declarat) quilibet administrator & propositus seu cæconomus, qui præest rebus Canoniceorum: itemque vicedominus, qui præest rebus Episcopali. Prohibentur etiam vendi alia officia (prout videre est apud Sylu. in verbo Simonia

qu. 13. dicto 7.) in quibus nulla quidem inest spiritalis, sed ob eorum concomitantiam; annexionemve certam cum spiritalibus (quod notat à Victoria in sequenti num. 16.) vendi prohibita sunt iure positiuo. Quia vero non sunt prohibita iure diuino, nulla in eis simonia alia committitur, quam pure positiuæ. Hæcque causa est, cur talem simoniam Papa, cum sit supra ius omnie Ecclesiasticum, nullum modo committat, vendens officia illius generis, quæ ad nullum munus spiritale exequendum instituuntur. Atque hic vnus est simoniae positiuæ modus tenens se ex parte materiae.

Alter modus, ten. ut se ex parte pretii; est cum quid etiam si non sit vere pretium, perinde tamen prohibetur recipi pro spiritali, ac si pretium esset illius. Hoc modo simoniam positiuam committunt examinantes ad beneficia, quia occasione talis examinis aliquid accipiunt, ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 18. De re form. cuius verba sunt: Caueant ne quidquam protus occasione huius examinis, nec ante nec post accipiant: alioqui simoniae vitium tam ipsi quam alii dantes incurrant, &c.]

Tertius modus tenet se ex parte venditionis, quando non est quidem vera venditio: nihilominus tamen prohiberetur intuitu religionis, ad maiorem immunitatem re, um sacrarum à labe simoniae. Hoc modo permutatio beneficiorum Ecclesiasticorum sine autoritate Superioris simoniaca est, ex cap. Quæstus. De rerum permutatione (prout notat. Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 100. illatione tertia) quantumuis in ea non detur temporale pro spiritali, sicut requiritur ad simoniam iure naturali prohibitam, certum est ex illius definitione. Quod idem iudicandum est de simonia, quæ committitur in acquisitione beneficii, passiendo de pensione non solita solui, ex cap. Cum Clerici, De pactis.

Ad fundamentum autem Durandi respondendum est cū Francisco à Victoria loco citato num. 17. sub finem: quod et si Ecclesia per suam legem non possit facere id physice spiritale, quod spiritale non est, possit tamen facere moraliter: vel annexendo illud spiritali, vel subiiciendo illud iisdem legibus quibus spiritale subiicitur: & ideo ad instar spiritalium vendi queant. Quod quidem sufficere potest ad simoniam pure positiuam: quæ non dicitur ex eo simonia, quod definitio in quæst. 1. tradita, ei conueniat, sed quod simoniae speciem quandam habeat: tanquam ideo prohibita ab Ecclesia, quod contingens in aliquo, quod est antecedens aut consequens ad aliquid spiritale, occasionem & periculum contineat simoniae: vel certe tanquam condemnata ac punita ad instar simoniae: quemadmodum in Bulla Clementis octauæ publicata Romæ secundo Iulii anno Domini 1594. tanquam simoniae rei puniuntur regulares vtriuslibet sexus: qui peccant, non quidem vendendo spirituale, sed transgrediendo præceptum quod prohibetur mittere aut dare munera cuius personæ laicæ vel Ecclesiasticæ, cuiuscumque status, vel conditionis, quacumque ex causa: iam ex fructibus & proventibus aliisque bonis, quæ communiter administrantur & rationi reddendæ sunt obnoxia, quam ex pecuniis, quæ à singulis quoquo modo à quouis attributæ, & vt ad libitum de iis disponant per superiorem concessæ fuerint.

Tertio diuiditur simonia ex diuersa ratione qua committitur: quod alia sit quæ committitur per expressam traditionem rei temporalis pro spiritali, aut spiritalis pro spiritali contra Ecclesie prohibitionem: alia vero quæ per confidentiam seu certam spem recipiendi pro spiritali temporale, vel etiam spirituale contra Ecclesie prohibitionem: & hæc confidentialis simonia dicitur, circa quam nonnulla notanda sunt pro præxi.

Notanda de simonia confidentiali.

Primum est, eam potissimum contingere in Ecclesiastico beneficio resignando, vel conferendo, aut in Clerico eligendo vel præsentando ad tale beneficium. Atque in resignando contingere, cum quis beneficium in manibus collatoris resignat, confidens ac sperans à resignatario, in cuius gratiam illud resignat, dimittitque, elapso aliquo tempore id ipsum se denuo recepturum per renunciationem, quam resignatarius faciet in fauorem ipsius, vel consanguinei, vel amici vel alterius cuiuscumque, quem designare voluerit, aut certe se recepturum omnes beneficii fructus vel

partem

partem illorum, vel pensionem ex iisdem fructibus, vel aliquid aliud commodum ex alio beneficio, vel aliunde ex quibuscumque rebus resignari. Contingere vero in conferendo, quando is qui confert beneficium, sperat se recipitur commodum ex ipso beneficio collato, vel aliunde. Contingere denique in eligendo vel presentando Clericum ad beneficium quando eligens vel presentans sperat idem quod ante dicti:

Secundum est, confidentiam in beneficio aliquando fieri cum pacto expresso vel tacito; aliquando vero sine illo prioris pacto, sed solo animo concepta spes, quod is cui beneficium confertur, post aliquod tempus illud resignabit in fauorem resignantis, vel conferentis vel presentantis, aut quod reddet fructus illius vel partem, vel pensionem iisdem fructibus.

158. Tertium est, confidentiam in beneficio simoniaca esse iure tum naturali, tum positivo. Naturali, quidem, cum in aliquo fauorem beneficium resignatur, aut confertur alicui cum spe recipiendi aliquid ab eo, tanquam pretium beneficii resignati vel collati; tunc enim vere adest voluntas vendendi spirituale, contraria recte rationi, expressoque Christi præcepto. Iure positivo autem Ecclesiastico, cum resignans, vel conferens aut presentans non intendit accipere resignationis, vel collationis aut presentationis pretium: sed solum pacitur de commodo aliquo, sibi pro resignatione vel collatione, aut presentatione reddendo. Id enim aduersatur decreto Ecclesie in cap. Pactiones, De pactis, & in cap. Quasitum, De rerum permutatione, & in Clemen. vnica De supplenda Prælatorum negligentia. §. Eadem quoque autoritate, & in Concil. Trident. sess. 25. cap. 7. De reform. ubi in margine alii canones citantur. Porro sola intentione mentis concepta, nec in pactum deducta spes commodi accipiendi, ex beneficii resignatione, vel collatione, vel presentatione, nullo iure prohibetur, vt videre est apud Nauar. in Enchir. cap. 35. num. 109.

159. Qui in sequenti num. 110. proponit & explicat Bullam à Pio V. editam: in qua, secutus aliam Pii V. damnat & punit (idque pænis grauioribus quam puniantur cetera simoniae species, vt dicitur in Nauar. del. larat.) beneficiorum resignationes, collationes, & presentationes in confidentiam factas eo modo, quo propositum est in primo notabile: non tamen omnes, sed eas duntaxat quæ sunt spe commodi resignanti, vel conferenti, vel presentanti, prouenturi ex ipso beneficio resignato, seu dimisso aut collato. Ex qua restrictione colliges non pertinere ad simoniam in ea Bulla damnatam (licet pertinet ad damnatam iure communi) si quis resignet beneficium in fauorem Titii, vt Titius ipse vicissim in fauorem illius resignet aliud beneficium quod habet: vel renunciet pensioni quam habet. Quod idem dicendum est si quis renunciet beneficio cum confidentia in pactum deducta, quod ei dentur ducenti nummi aurei loco fructuum quos idipsi beneficium redditurum est duobus annis, quantumuis id sit simonia iure naturali prohibita.

Colligi potest etiam ex eadem restrictione: cum quis beneficium suum alicui ideo resignat, quod promittat se de victa ei prouisurum, esse quidem simoniam confidentialem iure naturali damnatam, non tamen damnatam in dicta Bulla, nisi promissio fuerit conferendi ei victum ex fructibus beneficii resignati, non ex aliis bonis. De aliis ad eandem rem pertinentibus videri debet Nauarri loco cit. ubi satis perspicue ea proponit. Subtilius tractata qui optauerit, ei satisfacere poterit Suarez. in tract. 3. De virtute religionis lib. 4. cap. 43.

160. Quarto diuiditur simonia ex parte temporalis commodi quod datur, vel accipitur pro re spirituali, quod alia sit qua datur vel accipitur munus à manu, id est pecunia, vel res æstimabilis pecunia: alio vero qua munus à lingua, id est, fauor aliquis humanus: qui vt plurimum captatur verbis per aures vel preces. Et demum alia, qua datur vel accipitur mulus ab obsequio. id est seruitium temporale: de quibus sufficienter dictum est in præced. quæst. 3.

Quinto & postremo diuiditur simonia ex parte materie, seu rei in qua committitur: quod alia sit quæ committitur in re essentialiter spirituali, alia quæ in re spirituali causaliter, alia quæ in re spiritali effectiue, alia quæ in re antecedenter

annexa spiritali, comitanter, alia demum qua in re annexa spiritali consequenter: de quibus sigillatim dicitur in frequentibus à cap. 13.

Q V Æ S T I O V.

Quæ sit peccatum simoniae.

161. Communis consensus est, simoniam de se peccatum esse mortale: quod & exprimitur in c. Qui studet 1. quæst. 1. ubi ad exaggerandam illius grauitatem hæresis vocatur, vt & alias in iure canonico, prout in præced. nu. 109. artimus. Quæ quidē grauitas patet abunde per illud D. Petri dicti Simoni Mago Act. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem. Et paulo post: In felle amaritudinis, & obligatione iniquitatis, video te esse. Atque per illud, quod idē Apostolus in 2. canonica cap. 2. vrget tali peccato contaminatos, sequi vitam Balaam ex Bolori, qui mercedem iniquitatis amauit, & correptorem habuit suæ vesaniæ subiugale mutum animal, hominis voce loquens, ex cap. 22. Numerorum. Accedit quod Diuus Iudas in sua canonica iisdem pronuntiet vt, quo satis indicat miserum esse hominis simoniaci statum: quem vt cumque adumbrat tum lepra qua percussus est Ciciu cum suis posteris, ex 4. Regum cap. 3. in fine: tum etiam despectio Iude proditoris, qui vendito Christo se laqueo suspenderit, ac suspensus crepuit mediis. Legendus est supra memoratus Canon Qui studet, cum aliis plurimis in eadem causa, & in tit. De simonia: quibus docemur abunde quam sit nefandum simoniae crimen.

Certe (vt breuitatis studio taceam ceteros) in Can. Eos, eadem qua fl. dicitur tolerabilior impia hæresis Macedon. 1. & scætorum ipsius, quam simonia: quia illi Spiritum sanctum esse seruum Dei Patris & Filii delirando fatentur. Simoniaci vero eundem efficiunt seruum suum, pro illius donis accipiendo pretium: cum id sit attribuire sibi dominium, eorumdem (& consequenter illius cuius solius dona sunt) emendo quidem is qui vendit, vult in alium transferre, & qui emit, vult sibi acquirere dominium rei de qua transigitur. Item in cap. Sicut 1. De simonia, Simoniaca peccatis dicitur sui magnitudine alios morbos vincere.

162. Patet adhuc istiusmodi criminis grauitas ex eo, quod habeat primo rationem auaritiæ per inordinatam habendicupiditatem, quæ radix est omnium malorum, ex prioriad Timoth. cap. 6. Deinde rationem iniustitiæ: per quam is, qui dominus non est, sed tantum dispensator (iuxta illud prioriad Corinth. cap. 4. Sic nos exilitim et homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei) vendit rem domini sui contra voluntatem ipsius. Dixit enim Christus, rerum spiritualium Dominus, Math. 10. Gratis accepistis, gratis date. Istudque voluit esse ostiū, per quod intrandum est in ouile ouilium: ita vt intrâtes aliunde, sint fures, & latrones, ac tanquã lupi veniant, vt mactent & perdant gregē. Tertio rationem habet peccati grauis contra charitatem: quando quidem per eam non tantum vnus aut alter, sed tota respublica, immo vniuersum regnum grauitur: vt in cap. Fertur 1. quæst. 1. habetur ex D. Gregorio, qui lib. 7. epist. 114. eo argumento excitaui Theodoricum & Theobertum Francorum reges ad eliminandum tam nefarium scelus ab ipsorum regno, vbi iam tunc vigeat.

Certe quam sit toti Ecclesie perniciofa simonia indicat abunde antea relatum ex cap. Sicut 1. De simonia: quod simoniaca peccatis sua magnitudine omnes alios morbos vincat adeo ut statim ac illius signa apparuerint in persona, ab Ecclesia Dei ea eliminari repellique debeat. Id quod locū habere, præsertim quando simonia in ordine, aut in beneficio Ecclesiastico committitur, satis indicauit Paulus secundus in 2. Extrauag. communi De simonia: cum in virtute obedientiæ omnibus & singulis districte iniungit reuelare per se vel per alios, quam cito poterint, Summo Pontifici, vel cuiusdem Pontifex censuram committendum, illos quos cognouerint tale simoniam (in ordine, inquam, vel beneficio) commisisse, aut vt committeretur procurasse, vel mediatores fuisse: sique non fecerint, absolui nequeant donec reuelarint.

Quod tamen præceptum, quia non fuit vsu receptum, longa defuetudine abrogatum non obligat, vt ex Sylu.

D. Anton. & Caiet. notat Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 106. quantumuis ipsam sit iustissimum: siquidem ipsa simoniaca pestis perniciofa est, non tantum iis qui illa inficiuntur, sed etiam toti Ecclesie, iuxta illud in cap. Turbatur, 1. quæst. 4. Turbatur nauicula Petri, in qua erat Iudas; quia qui suis meritis erat firmus, turbatus est alienis. Et ratio confirmat quia: per simoniam Spiritus sanctus Ecclesiam viuificans, quasi opprimitur, dum illius dona pretio subiiciuntur. Cuius tam perniciosi effectus argumentum est, quod simonia peste laborantes, tanquam suffocato viuifico spiritu, difficillime à sua nequitia respiciant, minusque quam Simo Magus qui terribus est comminatione D. Petri, aut quam Iudas, qui pretium sanguinis Christi restituit: disponi videantur ad penitentiam, cum minus diuini iudicii sperant ac irideant: paucissimi que sint, qui sacrilege accepta restituere velint.

Postremo simonia rationem habet sacrilegæ irreligiositatis per irreuerentiam & iniuriam maximam quæ rebus sacris irrogatur, dum ita vilipenduntur, vt cum sint inestimabiles, soloque supernaturali dono adueniant hominibus, pretio subiiciantur: quod est directe contra earum naturam, & dignitatem: ac specialis earum iniuria. Ex qua factum est, vt istiusmodi scelus, particulare nomen acciperit: cum ceteræ iniuriæ rebus sacris illatæ, appellentur communi sacrilegii nomine. Immo, quod peius est, ipsa res sacræ demoni impie subiiciuntur, per eam idololatriam de qua ad Ephel. 5. Auarus quod est idolorum seruitus.]

Accedit quod simonia cum peruersitate voluntatis coniunctam habeat peruersitatem intellectus, hoc est, errorem quo simoniacus peruerso iudicat rem spirituales esse minoris aut æqualis, non autem maioris momenti, quam temporalem. Qui error si sit cum pertinacia persuasione quod veritas ita habeat, hæresis erit (de qua re Alphonsus Castro De hæresib. verbo Simonia) cum Simon magus ea ratione fuerit hæreticus, vt constat ex illis verbis. D. Petri Act. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donum Dei existimasti pecunia possideri. Adhuc patere potest eadem grauitas peccati simoniæ (vt notatam grauitatem peccatorum quibus punitur, proponendarum in sequenti cap.) ex eo, quod sit contra omne ius:

Contra naturale quidem, quia tam contra naturam est, rebus spiritualibus ad spirituales generationem institutis, abuti in impedimentum eiusdem generationis, quam abuti facultate generandi in impedimentum carnalis generationis. Atque adeo cum spiritualis generatio longe præset carnali, simonia in pedimentum spiritualis generationis, censenda est deterius nefando carnis peccato, contra naturam in pedimentum carnalis generationis. Contra præceptum vero diuinum seu reuelatione diuina constitutum, tale peccatum esse, patet ex sacra Scripturæ locis in initio huius quæstionis citatis. Contra humanum denique esse patet per sacros Canones qui habentur in decreto Gratiani tota causa primæ & in ceteris iuris Canonici partibus titulo De simonia. Illum quo Gratianus claudit suam illam primam causam retulisse, non erit abs re: aperit enim quam graue sit tale scelus ac quam perniciosum, & ideo ab Ecclesia omni conatu eliminandum. Patet (inquit in eo canone Paschalis Papa) simoniacos veluti primos & præcipuos hæreticos, ab omnibus fidelibus respiciendos, & si commoniti non respicerint, ab exteris potestatis opprimendos, omnia enim crimina ad comparationem simoniacæ hæresis, quasi pro nihilo reputantur. Quod idem repetitur in cap. Per tuas, De simonia. §. Hæc omnia.

*Dubitatio proposita quæstioni annexa, An simonia
semper sit peccatum mortale.*

TRIA sunt ex quibus potest excusatio esse à mortali: inuincibilis nimirum ignorantia, paruitas materiæ, & necessitas.

Ac quod attinet ad inuincibilem ignorantiam, certum est eam excusare, cum tollat voluntarium, sine quo non est peccatum. De vincibili vero distinguendum est. Nam si fuerit iuris, vt quando quis ignorat simoniam esse peccatum: non excusat. Tali enim laborat Symon magus existimans donum Dei pecunia possideri: qui tamen (cum contrarium

sciat de se constaret) non est excusatus ab ipso simoniæ peccato. Sin fuerit ignorantia facti vt cum quis ignorat contractum quem init simoniacum esse, sique sciret minime iniret, excusatur à simonia saltem mortali: nisi negligentia in eodem facto expendendo talis interuenierit, vt censetur merito plusquam venialis. Ratio est: quia taliter contrahens non habet, aut saltem non plene habet voluntatem emendi vel vendendi spirituale, quæ requiritur ad plenam, adeoque mortalem simoniæ rationem.

Quod attinet ad materiæ paruitatem, habetur ex cap. Et si quæstiones De simonia §. finali, quod paruitas rei temporalis, quæ datur vel accipitur pro spirituali, excuset à simonia: vbi & ratio tangitur: quia id quod modicum est pro nihilo reputatur: nec ipsum dari solet in pretium: sed solum beneuolentiæ & honestatis causa. Vbi aduerte paruitatem eiusmodi non esse estimandam ex eo quod ipsa non sufficit ad furtum morale sed ex eo, quod res non sit tanta quæ probabiliter præsumatur recipientem motura, & à recto flexura, quemadmodum recte declarat Nauar. in comm. De datis & acceptis pro gratia & iustitia obtinendis, notab. 10. Et patet ex citato cap. Et si quæstiones: ad quod glossa finalis habet, in talibus Ecclesiam interpretari simoniam non committi, eo quod non sit verosimile, quod ob huiusmodi modica moueatur quis ad aliquid iniquum faciendum.

Quod autem attinet ad paruitatem rei spiritualis, nulla ratione excusare videtur à mortali: quia cum res spiritualis sit inestimabilis, dependeatque tantum à gratuita Dei donatione, grauis tam Deo, quam illi sit iniuria, dum pretio subiicitur, aut certe æquiparatur: quasi distrahendo eam ab illa dignitate grauitati doni Dei, redigendoque in ordinem rerum quas natura pedibus nostris subiecit, calcandasque dedit. Quod docens Suarez in sæpe citato lib. 4. ca. 3. num. 4. addit peccatum esse mortale vendere vnum minimum (vt vocant) Agnus Dei, aut vnam Salutationem angelicam: Nec obstat quod res temporalis, quæ tunc datur in pretium, sit modica: quia cuiuscumque quantitatis sit illud quod pro spirituali datur, si reuera vt pretium datur vel accipiat, grauitate vilipenditur ac contemnitur res sacræ: quam pretio siue magno, siue modico æquiparare, est paruum ac vilem eam existimare, in grauem ipsius iniuriam: & temporale lucrum acquirere turpissime, per sacrilegum eiusdem rei sacræ abusum.

Quod attinet ad necessitatem: Palud. in 4. dist. 25. quæst. 3. art. 3. Sylu. in verbo Simonia quæst. 8. dicto tertio: Tabiena eod. verbo. nu. 29. & in verbo Baptismus 6. quæst. 3. & alii quorum meminit Sotus in lib. 9. De iust. & iure quæst. 6. art. 1. ad. 1. & post eum Suarez. in eod. lib. 4. cap. 12. num. 1. nullam necessitatem excusare existimant, eo quod simonia sit intrinsece mala, per iniuriam quæ fit rebus sacris, dum omne pretium excedentes, pretio commensurantur: vt fit per earum emptionem & venditionem. Sotus vero ipse ibidem & Caiet. 2. 2. quæst. 100. art. 2. Angelus in verbo Simonia 2. num. 12. Rosella in verbo Simonia 1. nu. 18. & Armilla adhuc in eodem verbo num. 29. post alios quos referunt Patres Aragonius ad memoratū art. 2. dubio primo, & Suarez. in sequenti num. tertio: existimant ex remā necessitatem excusare à simonia: vt cum in fans qui de vita periclitatur baptizandus est, nemoque ad est qui baptizare sciat, aut possit vel velit, nisi sacrilegus, qui sine pretio id facere omnino recusat. Eorū fundam. entum est, quod est illicitum non sit in tali casu pecuniam dare eo animo quo sacrilegus exigit: quia id esset emere baptismum, quod intrinsece malū est, & ideo licete non potest, ne quidem pro alicuius æterna salute: cum non sint facienda mala vt eueniant bona, ex cap. 3. epist. ad Rom. licitum tamen est dare intentione redimendi vexationem iniustam paruulo factam, inique exigendo pecuniam pro eo, ad quod gratis recipiendum, habet ius concessum à Christo rerum spiritualium Domino.

Sed id fundam. entum infirmum esse patet: quia cum dupliciter quis vexari possit iniuste circa spiritualia: vel non conferendo ei, quod sibi debitum est aliqua ratione: vt quando digno petente beneficium, elector se ad indignum inclinat: vel spoliando illum eo, quod iam habet ac possidet: vt quando Clericus iure obtinens beneficium eo spoliatur posteriori quidem

166.

167.

167.

168.

quidem modo per redemptionem vexationis non committitur simonia: quia per pecuniam sic datam nihil de nouo accipitur nec acquiritur: priore tamen committitur: quia per pecuniam sic datam, vere acquiruntur res spirituales, quae antea non habebantur: quod est illam emi.

Nec refert quod is cui spirituale sibi debitum negatur, patitur iniuriam. Nam iniustitia illud negantis, non efficit ut à peccato excusetur non seruans honorem rebus sacris debitum: alioqui enim sequeretur quod duobus idem beneficium petentibus, quorum alter sit dignus, alter indignus, si elector esset propensus ad conferendum beneficium indigno, dignus posset eidem electori pecuniam dare ad depellendam talem iniuriam. Id quod simoniacum esse deduci potest ex cap. Mathaeus De simonia.

Neque vero audiendus est Sotus, qui vult non esse perinde intrinsece malum emere rem spiritualem, ac vendere; sicut nec accipere ad vsuram, perinde malum est ac dare. Non enim est par ratio: quia quantumvis sine alterius iniuria dari nequeat ad vsuram: potest tamen ad vsuram accipi. Vnde non est consequens si illud sit peccatum, istud quoque esse. At vero, sicut vendere, ita & emere rem sacram includit huius iniuriam. Quare si illud est de se peccatum, est & istud: ad quod confirmandum facit, quod Simon Magus Act. 8. istius sceleris arguatur, quod donum Dei pecunia possideri, seu emi posse existimari.

Ceterum si extrema necessitas non excuset à simonia, multominus excusabit grauis necessitas contra Adrianum quod lib. 9. art. 3. ad 2. & auctorem Supplementi Gabrielis in 4. dist. 25. qu. 2. litem M. Cum volunt recusanti alioqui baptismum conferre, dari posse pecuniam non modo ob supradictam necessitatem infantis (quae extrema est, cum is nullum aliud habeat salutis remedium) sed etiam ob similem necessitatem adulti, quae extrema quidem non est, cum illi adhuc supersit remedium contritionis, ac conuersionis ad Deum ex toto corde (sicut & agenti animam, cum ei malitiose negatur sacramentum Pœnitentiæ vel Eucharistiæ) est tamen grauis: quia cum talis conuersio, sit res adeo occultata, ut de ea nullus possit certus esse sine speciali Dei reuelatione. merito grauis censetur illa necessitas, quam agens animam patitur sacramentorum, duorum susceptione ex attrito fieri possit contritus.

169. Quibus nihilominus authoribus Suarez assentitur ibidem n. 13. & seq. assentiendumque senserim in praxi, concurrentibus duabus conditionibus. Prior est, ut neganti administrationem Sacramenti non detur pecunia cum intentione satisfaciendi ipsius voluntati prauæ, qua non nisi accepto pretio vult administrare Sacramentum; sed cum intentione abducendi ipsum ab ea prauitate, satisfaciendo per liberalem donationem inordinatæ ipsius cupiditati habendi. Posterior conditio est, ut certa sit necessitas, cui nequeat alia ratione subueniri. Ideo vero prior non sufficit sola, quod ea non obstat quin largitio pecuniæ facta ea ratione, speciem habeat simoniæ: cum ad modum emptionis sit correlatiua receptioni, rationem venditionis habenti, ex intentione recipientis. Cum posteriore autem censeri potest sufficere: quia periculo diuini irreuerentiæ dubio (quale contingere in proposito casu, opinio nem vari. tas v. l. ita ostendit) concurrente cum periculo certo aut valde probabili perditionis animæ, sic confidendum est de bonitate Dei, qui vult omnes homines saluos fieri: quod non offendetur, si prius illud periculum permittatur ad obuiandum posteriori, quando nullum aliud remedium suppetit.

Est autem ea res non careat difficultate, quam late eodem cap. Suarez persequitur. admitti tamen potest, tanquam ab authoribus bonis approbata, & commendans Dei misericordiam in homines, multumque valens ad piorum solatium. Atque hæc sufficiant ad intelligendam simoniæ malitiam, cuiusque grauitatem valde abominabile: qua oppressus, si non exhorret, ac se in felle amaritudinis & obligatione iniquitatis esse, nec cor habere rectum coram Deo; deterior est mago illo, qui talia de se audiens, tremefactus dixit, Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum quæ dixistis.

CAPVT XII.

De penis que incurruntur per simoniam.

S V M M A R I V M.

- 170 Prima pena qua per simoniam incurritur est reatus mortis aeternæ.
- 171 Explicatio difficultatis, An pena canonice incurrantur per simoniam conuentionalem.
- 172 De pena suspensionis, quod ea incurratur tantum per simoniam in ordine.
- 173 De excommunicati. car. ne imposta ob simoniam commissam in ingressu religionis.
- 174 De aia imposta ob commissam in ordine.
- 175 De retri. ob commissam in ecclesiastico beneficio.
- 176 Collatio simoniæ a beneficii vel officij Ecclesiastici, est nulla: inducta que in habitum ad beneficium si collatum.
- 177 Quomodo igno. an ia non excuset in eare.
- 178 Quomodo excuset contradictio promouendi, scientis simoniam in sua promotione committi.
- 179 Quid sit sciendum de eo quo ignorante promissa aut soluta est pecunia pro ipsius promotione: si eandem pecuniam restituat, postea certior de re factus.
- 180 Pœna inuis. id est actus, ob nullam aiam simoniam, quam commissam in beneficio vel officio Ecclesiast. co incurratur.
- 181 Sacramentorum administratio, profectio in religione, venditio calicum, & altarum similium rerum, non desinant valere ob simoniam in eis commissam.
- 182 Quid dicendum sit de vendit. one officiorum Ecclesiasticorum.
- 183 Quæ anus pane constituta in 2. Extrauag. communi De simonia a. tincant ad simoniam conuentionalem.
- 184 Quod non incurrantur ob simoniam in beneficio, tantum postquam.
- 185 De liberatione simoniæ à penis suspensionis & excommunicationis.
- 186 De liberatione à penis inualiditatis & inhabilitatis.
- 187 Tr. ane. s. r. i. ad r. i. habitationem que retrotrahitur.
- 188 Pœna canonice simoniacorum per Iudicem imp. nenda.

170. HAS pœnas persequuntur Syluest. in verbo Simonia quæst. 19. Angelus & Rosella Simonia 6. & Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 111. versu, ad 15.

Prima est mors aeterna; quæ, nisi inconsideratio vel paruitas materis excuset, dignus est omnis simoniacus, cum simonia ex suo genere peccatum sit mortale, ex traditis in precedenti cap. quæst. vltima. Quam aduerte habere locum etiam in simonia facta; tunc contingente, cum exterius rei tēporalis pro spiritali, vel spiritalis pro tēporali sit promissio sine intentione implendi promissum, vel obligandi se ipsum: licet ea nomine tantum non autem ratione, sit simonia; ut Suarez ostendit in eod. lib. 4. cap. 42. Et patet: quia simonia rationem habet contractus, deficientē alterutris contrahentis consensu: ut patet ex matrimonio. Nihilominus tamen ex ratione quam habet tum mendacij peccati, tum scandali, tum sacrilegij commissi in notabilem rei sacræ iniuriam, tum etiam iniustitiæ qua fraudulenter alteri suum detrahitur merito censetur esse malitiæ mortalis.

Secunda pœna est obligatio restituendi; quæ quando & quomodo per simoniam incurratur, expositum est in fine libri 10. & crudite tractat Suarez in lib. 4. memorato num. 39. & 60. Antequam autem pœnas ceteras referamus præmonendum est. Cum simonia possit esse vel mentalis, vel conuentionalis vel realis, ut declaratum est in præced. cap. quæst. 1. constare quidem eas non incurri per mentalem simoniam ut patet per illud quod habetur in cap. finali De simonia: sufficere delinquentibus in ea: ut per pœnitentiæ suo creatori satisfaciunt: constare pariter eas incurri per realem simoniam externam & omni ex parte opletam. Sed difficultatem esse vtrum per simoniam conuentionalem (quæ est simonia media inter duas illas memoratas) eadem pœna incurrantur: saltem si iam traditum sit temporale non dum

accepto